

- 7) Ekosistemi oluşturan ögeler arasındaki enerji ve besin zinciri, Güneş'ten gelen enerjinin yeşil bitkiler tarafından fotosentez yoluyla kullanılması ile başlar.

Bu açıklamada, besin zincirinin ilk aşamasında aşağıdakilerden hangisinin rolünden söz edilmiştir?

- A) Tüketicilerin
B) Üreticilerin
C) Çözücülerin
D) Organizmaların
E) Otoburların

- 8) Karbon molekülleri doğada belli bir yol izleyerek canlıdan canlıya aktarılır.

Bir karbondioksit molekülü içindeki karbon atomunun besin zincirine katılabilmesi için;

- I. güneş enerjisi
II. etçil canlı vücudu
III. bitki vücudu
IV. ayrıştırıcı canlı

gibi etmenlerden hangilerine ihtiyaç vardır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I ve III
D) II ve III
E) II ve IV

- 9) Aşağıdaki azot kaynaklarından hangisi bitkiler tarafından doğrudan kullanılabilir?

- A) Atmosferdeki serbest azot
B) Canlı dışkılarındaki amonyak
C) Topraktaki nitrat
D) Ayrıştırıcıların oluşturduğu amonyak
E) Hayvan idrarındaki amonyak

- 10) Su döngüsü sırasında aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmez?

- A) Isınma
B) Soğuma
C) Buharlaştırma
D) Yoğunlaşma
E) Çözünme

- 11) – Besin zincirinin son halkasını oluştururlar.
– Canlı dokularındaki organik maddeleri parçalayarak, bu maddeleri diğer canlılar tarafından kullanılabilir hale getirirler.

Yukarıda bazı özellikleri verilen canlılar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Böcekler
B) Etçiller
C) Ayrıştırıcılar
D) Otçullar
E) Bitkiler

- 12) Bir besin molekülü içindeki karbon atomlarının, atmosfere karbondioksit şeklinde en kısa yoldan verilmesi aşağıdakilerden hangisinin solunumu ile gerçekleşir?

- A) İnsanlar
B) Etçiller
C) Bitkiler
D) Ayrıştırıcılar
E) Otçullar

- 13) Atmosferde en çok bulunan ve miktarı değişmeyen gaz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oksijen
B) Azot
C) Karbondioksit
D) Su buharı
E) Hidrojen

- 14) Yeraltı sularının tarımda sulama amaçlı kullanımının artması, yeraltı su seviyesini düşürmektedir.

Bu durumun doğuracağı olumsuz sonuçlar aşağıdaki illerin hangisinde daha fazla olur?

- A) Konya
B) Bursa
C) İzmir
D) Antalya
E) Trabzon

- 1) Ekosistemdeki madde ve enerji nakli organizmalar arasında görülen besin zinciri yoluyla gerçekleşir. Bazı canlılar doğal enerjiden faydalanarak ürettikleri maddeleri besin zinciri yoluyla diğer canlılara vermek suretiyle enerji akışını sağlarlar. Enerji akışı bu şekilde gerçekleşir.
Buna göre aşağıdakilerden hangisi enerji akışının ilk aşamasıdır?

- A) Otçulların bitkileri yiyerek enerji sağlaması
B) Ayrıştırıcıların canlı atıklarını parçalayıp, organik maddeleri toprağa vermesi
C) Hayvanların hayvanları yiyerek enerji sağlaması
D) Yeşil bitkilerin fotosentez yapması
E) Etçillerin otoburları yiyerek depolanmış olan organik maddeyi enerji üretimi, büyüme ve gelişme için kullanması

- 2) Aşağıdakilerden hangisi insanların su döngüsüne doğrudan müdahalesine örnek olacak bir durum **değildir**?

- A) Fabrika atıklarının akarsulara karışması
B) Tarla sulamak amacıyla yeraltı suyunun çekilmesi
C) Barajların yapımında planlama yanlışlığı yapılması
D) Bataklıkların kurutulması
E) Orman alanlarının yok edilmesi

- 3) Aşağıdakilerden hangisi biyoçeşitlilik üzerinde etkili olan doğal faktörlerden biri **değildir**?

- A) Sıcaklık
B) Nüfus
C) Yağış
D) Dağların uzanışı
E) Akarsular

- 4) I. Fosil yakıt kullanımının artması
II. Bitki örtüsünün tahrip edilmesi
III. Kentleşme hızının artması
IV. Baraj sayısının artması

Yukarıdakilerden hangilerinin hem karbon döngüsü hem de su döngüsü üzerindeki olumsuz etkisi daha belirgindir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

- 5) Aşağıdaki canlılardan hangisi güneşten gelen enerjiyi doğrudan kullanmaktadır?

- A) Kaplumbağa
B) Bakteri
C) Ağaç
D) Plankton
E) Balık

- 6) I. Sıcaklık ve yağış koşullarına bağlı olarak Ekvatorial Bölge'de biyoçeşitliliğin fazla olması
II. Fosil yakıtlarının kullanımı sonucunda havadaki karbon miktarının artması
III. Sulamalı tarımın yaygınlaşmasına bağlı olarak yeraltı su seviyesinin düşmesi
IV. Bitki örtüsünün tahribi nedeniyle sel felaketinin artması

Yukarıdaki durumlardan hangileri beşeri unsurların ekolojik hayat üzerindeki etkisine örnek **değildir?**

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

- 7) Aşağıdakilerden hangisi ekosistemlerin değişmesi üzerinde etkili **değildir**?

- A) İklim değişiklikleri
B) Kıtaların kayması
C) İnsan etkinlikleri
D) Volkanizma
E) Yer yapısı

- 8) I. Fosil yakıtların kullanılması
II. Topraktaki nitratın besin zinciri yoluyla canlıdan canlıya geçmesi
III. Solunum yoluyla atmosferdeki karbon oranının artması
IV. Karbonatlı kayaçların ayrışması
Yukarıdaki ifadelerden hangileri diğerlerinden farklı bir madde döngüsü ile ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 9) Aşağıdakilerden hangisi su ekosistemleri ile ilgili **yanlış** bir ifadedir?

- A) Denizlerde 200 m'nin altında bitki türleri azalır.
B) Planktonlar, yalnızca okyanus ekosisteminde bulunur.
C) Akarsuların kaynak kısımlarında biyoçeşitlilik azdır.
D) Göller, dip kısmı ve su kütlesinden oluşmaktadır.
E) Fotosentez olayı üreticiler tarafından yapılır.

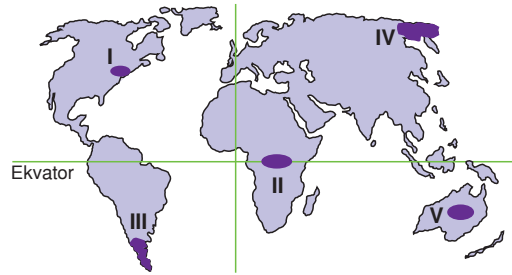
- 10) Aşağıdakilerden hangisi ekosistemlerin bozulması üzerinde **en çok** etkilidir?

- A) Epirojenik hareketler
B) Volkanik patlamalar
C) Kıtaların kayması
D) Beşeri faaliyetler
E) İklim değişimleri

- 11) Aşağıdakilerden hangisi atmosferdeki karbon miktarını **artırmaz**?

- A) Karbonatlı kayaçların ayrışması
B) Bitkilerin fotosentez yapması
C) Orman yangınları
D) Canlıların solunumu
E) Fosil yakıt kullanımı

- 12)

Yukarıdaki haritada numaralanmış bölgelerden hangisinde sanayileşmeye bağlı olarak biyoçeşitliliğin azaldığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

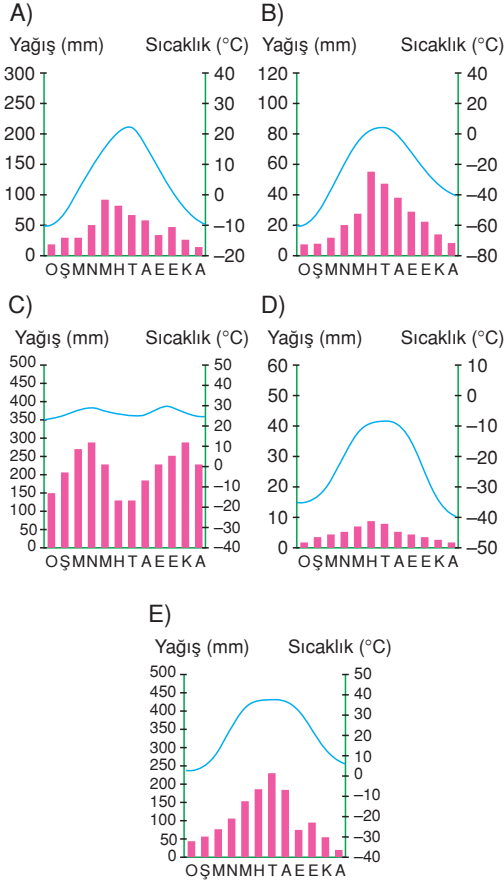
- 13) I. Nüfus artış hızının azalması
II. Suyun sanayide kullanılması
III. Fosil yakıtların aşırı kullanılması
IV. Sulamalı tarımın yaygınlaşması
V. Buzulların erimesi

Yukarıda verilenlerden hangileri oksijen döngüsünü etkiler?

- A) I ve III B) Yalnız V C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

- 1) Her mevsimin sıcak, yıllık yağış miktarının fazla ve yağış rejiminin düzenli olduğu iklim bölgelerinde biyoçeşitlilik fazladır.

Buna göre, aşağıda aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilen bölgelerin hangisinde biyoçeşitlilik daha fazla olur?

- 2) Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İklimin değişmesi canlı türlerinin de değişmesine yol açar.
B) Ekosistem sadece üretici, tüketici ve ayrıştırıcı öğelerinden oluşmuştur.
C) İnsanlar ekolojik dengenin bozulmasındaki en büyük faktördür.
D) Yeşil bitkiler üreticilerdir.
E) Bakteri ve mantarlar ayrıştırıcıdır.

- 3) I. Yüksek sıcaklıkta bitkilerin kuruması
II. Canlıların endüstriyel atıklardan zehirlenmeleri
III. Bitkilerin toprağın kimyasal yapısını etkilemeleri
IV. Solucanların toprağı yutarak, sindirim sistemlerinde ufalayıp, kalsiyum karbonat ilave etmeleri
V. İnsanların bitkileri sulaması

Yukarıdakilerden hangilerinde canlıların cansız çevre üzerine yaptıkları etkilerden bahsedilmektedir?

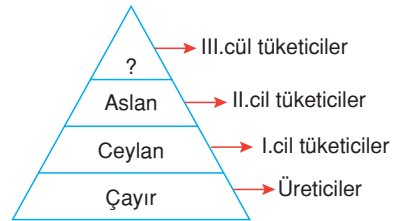
- A) I ve II B) I ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

- 4) – Uzun boylu ot topluluğu olan savanın yaygın olduğu alanlarda zürafanın bulunması
– Çöl alanlarında su ihtiyacı az olan devenin yaygın olması

Yukarıdakilere benzer bir durum aşağıdakilerden hangisinde **verilmemiştir**?

- A) Bitki ve çiçek çeşitliliğinin fazla olduğu alanlarda hayvan türlerinin de fazla olması
B) Okyanus ve denizlerde akıntının yoğun olduğu kesimlerde balık çeşitliliğinin fazla olması
C) Kutup ayısının soğuk kuşakta yaşam alanı bulmuş olması
D) Bazı kuş türlerinin bazı mevsimlerde göç etmesi
E) Tavuk, hindi gibi kanatlı hayvanların küme beslenebilmesi

- 5)

Yukarıda enerji ve besin döngüsü şematize edilmiştir.

Yukarıda soru işaretiyle gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Akbaba B) Geyik C) Mantar
D) Tavşan E) Keçi

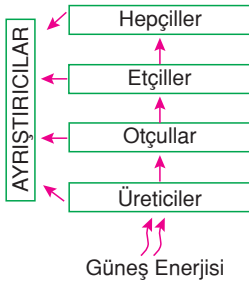
6) Aşağıda ekosistemi oluşturan bazı etmenler verilmiştir:

- I. Bitki
- II. Su
- III. Mantar
- IV. Otçul
- V. Oksijen
- VI. Böcek

Bunlardan hangileri canlı etmenlerden **değildir**?

- A) I ve III B) II ve V C) III ve IV
D) III ve VI E) IV ve VI

7)

Güneşten gelen enerjinin bir kısmı üreticiler tarafından kullanılabilir ve bu enerji canlılara besin zinciri yoluyla aktarılır.

Yukarıda verilen besin piramidi şemasına göre aşağıdaki yargılardan hangisine **ulaşamaz**?

- A) Besin zincirinin son halkasında ayrıştırıcılar bulunur.
- B) En çok enerji hepçillere aktarılır.
- C) Enerji öncelikle bitkilerin bünyesine girer.
- D) Canlılar için temel enerji kaynağı Güneş'tir.
- E) Tüketiciler farklı sınıflara ayrılmaktadır.

8) Türkiye'de biyoçeşitliliğinin fazla olması;

- I. Volkanik alanların geniş yer kaplaması,
- II. Kuzey Yarımküre'de yer alması,
- III. Yüzey şekillerinin çeşitli olması
- IV. İklim çeşitliliğinin fazla olması

gibi özelliklerden hangilerine bağlı bir sonuçtur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) II ve III E) III ve IV

9) Fosil yakıtlarının kullanımı, atmosferdeki karbondioksit oranının artmasına neden olur. Atmosferde biriken karbondioksit sera etkisi yaparak küresel ısınmaya neden olur.

Yukarıda sözü edilen durum;

- I. Su ekosistemlerinin bozulması
- II. Enerji ve besin akışının bozulması
- III. Madde döngülerinin bozulması
- IV. Toprak verimliliğinin artması

gibi olaylardan hangilerine **neden olmaz**?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) I ve IV E) II ve III

10) Ekolojinin uğraş alanını oluşturan doğal varlıklar ve bunlar arasındaki ilişkiler günümüzdeki insanoğlunun bir takım olumsuz etkileri sonucu giderek bozulmaktadır.

- I. Erozyonun fazla olduğu yerlerde ağaçlandırma yapılması
- II. Çeşitli spreylere kullanılması
- III. Tarımda böcek ilaçlarının kullanılması
- IV. Ormanlık alanların yerleşime açılması
- V. Yaban hayatını korumak için veterinerlik hizmetlerinin oluşturulması.

Yukarıda numaralandırılanlardan hangileri ekosistemlere zarar veren insan etkinliklerinden **değildir**?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

11) Tüm biyolojik sistemler gibi, ekosistemler de açık sistemlerdir. Nasıl bir makine işleyebilmek için bir enerjiye ihtiyaç duyarsa, ekosistemler de işleyebilmek için enerji sağlamak zorundadır.

Buna göre, tüm ekosistemler için gerekli olan enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üreticiler B) Ayrıştırıcılar
C) Güneş D) Organik Maddeler
E) İnorganik Maddeler

- 1) Bir yörede;
- ormanların tahrip edilmesi
 - su kaynaklarının kirlenmesi
 - toprağın aşırı işlenmesi
- gibi durumlara bağlı olarak ekolojik denge bozulur. **Buna göre, ekolojik dengenin bozulmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en fazladır?**

- A) Küresel iklim değişikliklerinin
B) Hayvanların çoğalmasının
C) Doğal afetlerin
D) Jeolojik sürecin
E) İnsan faaliyetlerinin

- 2) Bir doğal ortamda bulunan canlı ve cansız unsurlar arasındaki ilişki ve dengeye ekosistem denir. Ekosistemi oluşturan unsurlardan birinin zarar görmesi ekolojik dengenin bozulmasına yol açar. **Aşağıdakilerden hangisi ekolojik dengenin bozulmasına yol açmaz?**

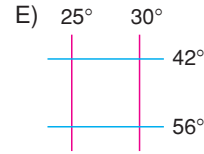
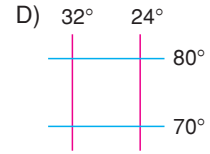
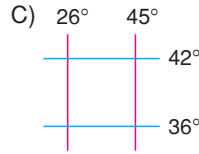
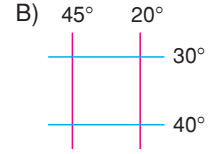
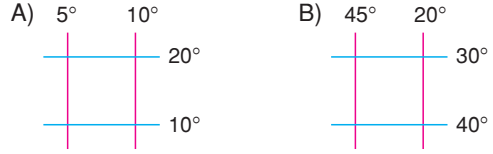
- A) Çayır ve meralarda aşırı otlatma yapılması
B) Toprağın, suyun ve havanın kirlenmesi
C) Türleri tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan hayvanların avlanması
D) Ormanların tahrip edildiği yerlerde ağaçlandırmaya yapılması
E) Doğal kaynakların hızlı ve plansız şekilde tüketilmesi

- 3) Benzer bitki ve hayvan topluluklarını barındıran bölgelere "biyom" adı verilir.

Buna göre aşağıda verilen biyom ve biyoma ait hayvan türü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Biyom	Hayvan türü
A) Çöl	Deve
B) Kutuplar	Penguen
C) Savan	Zürafa
D) Tropikal yağmur ormanları	Orangutan
E) Çöl	Ren geyiği

- 4) Aşağıda özel konumları benzer olan enlem ve boylam dereceleri verilen bölgelerden hangisinde bitki çeşitliliği daha azdır?

- 5) Akarsuların bol alüvyonlu ve bulanık olan kesimlerinde biyoçeşitlilik az olur.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisi ile en iyi açıklanabilir?

- A) Su sıcaklığının azalmasıyla
B) Derinliğin artmasıyla
C) Fotosentezin zorlaşmasıyla
D) Planktonların artmasıyla
E) Akış hızının artmasıyla

- 6) Doğal ortamda, canlılar ile bunların çevreleri ve birbirleri ile olan ilişkilerinden oluşan bütüne ekosistem denir.

Aşağıdakilerden hangisi ekosistemi oluşturan unsurlar içinde diğerlerinden farklı bir grupta yer alır?

- A) Ormanlar
B) Organik besinler
C) Kuşlar
D) Mikroorganizmalar
E) Balıklar

- 7) Bir ekosistemde yılanların bir kısmının insanlar tarafından öldürülmesine bağlı olarak fare sayısının arttığı gözlenmiştir.

Bu durum hayvan türlerinin dağılışında;

- I. iklim
- II. toprak
- III. yüzey şekilleri
- IV. biyotik etmenler
- V. beşeri etmenler

gibi özelliklerden hangilerinin etkisine örnektir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) IV ve V

- 8) Bir ekosistemde üretici sayısının artması;

- I. yağış miktarı
- II. insan sayısı
- III. etçil sayısı
- IV. topraktaki organik madde kirliliği

gibi özelliklerden hangilerinin artmasıyla gerçekleşebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

- 9) Bir akarsu ekosisteminde canlı çeşitliliğinin en fazla olduğu yer akarsuyun hangi bölümüdür, neden?

- A) Kaynak kısmı; çünkü su sıcaklığı düşüktür.
- B) Orta bölümü; çünkü akış hızı fazladır.
- C) Ağız kısmı; çünkü besin miktarı fazladır.
- D) Kaynak kısmı; çünkü oksijen azdır.
- E) Ağız kısmı; çünkü sıcaklığı yüksektir.

- 10) Denizlerde güneş ışınları ancak 200 m derinliğe kadar ulaşabilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sözü edilen duruma bağlanabilir?

- A) Denizlerde, deniz canlıları için besin kaynağı olan bitkisel ve hayvansal organizmaların bulunması
- B) Derinliğin arttığı yerlerde bazı bitki türlerinin azalması veya ortadan kalkması
- C) Deniz diplerinde bakteri ve mantar gibi ayrıştırıcıların bulunması
- D) Denizlerdeki balık türlerinin farklı dağılış göstermesi
- E) Denizlerdeki tuzluluk oranının enleme göre değişmesi

- 11) Atmosferde en çok bulunan ve miktarı pek değişmeyen gaz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oksijen B) Azot
C) Karbondioksit D) Su buharı
E) Hidrojen

- 12) Su molekülleri; güneş enerjisi ve yer çekiminin etkisiyle litosfer, hidrosfer, atmosfer arasında hareket eder. Bu hareket sonucunda su döngüsü oluşur.

Su döngüsünde;

- I. yoğuşma
- II. buharlaşma
- III. ısınma
- IV. yağış

gibi oluşumların doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I - II - III - IV B) II - III - I - IV
C) III - II - I - IV D) III - I - II - IV
E) IV - II - III - I

1. ve 2. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA
GÖRE YANITLAYINIZ.

Dünya Kuşları Koruma Birliği'nin son raporuna göre Türkiye kuş türlerini ve doğal yaşam alanlarını Avrupa'da en hızlı kaybeden ülke oldu. Bilimsel çalışmalara göre kuş türlerinin yok olmasının ana nedeni de hidroelektrik santraller (HES) ve barajlar. Kaybolan türlerin başında turnalar geliyor.

Birliğin ülkelerden gelen bilgilere göre periyodik olarak güncellediği raporda geçen 10 yıl içinde doğal yaşam alanlarının kaybolması nedeniyle Türkiye'deki 465 kuş türünün en az yüzde 55'inin ciddi oranda azaldığı ortaya çıktı. Kuşların yok oluş hızında Türkiye'yi, yüzde 46.4 ile AB üyesi İsveç izledi.

Türkiye'deki HES ve baraj inşaatları durmadığı takdirde, sulak alanların iyice azalacağı, on yıl içinde en az üç kuş türünün tümüyle yok olacağı tahmin ediliyor. Dünyada sadece Türkiye'de yaşayan yaklaşık 500 bitki türünün de yine HES'ler nedeniyle on yıl içinde yeryüzünden silineceği öngörülüyor.

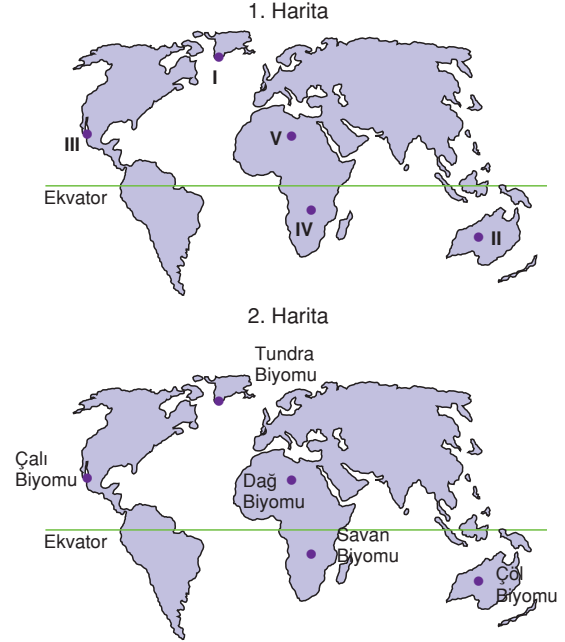
1) Yukarıdaki parçada aşağıdakilerin hangisinden **söz edilmemiştir**?

- A) Baraj sayısının gittikçe arttığından
- B) Üreticilerin sayısının azaldığından
- C) HES'ler nedeniyle ekolojik dengelerin bozulduğundan
- D) Türkiye'nin kuş türü en çok azalan ülkelerden biri olduğundan
- E) Elektrik enerjisinin barajlar yerine fosil yakıtlardan üretilmesi gerektiğinden

2) Parçada sözü edilen barajların neden olduğu kuş ve bitki türlerinin azalmasını önlemek için alınacak en etkili önlem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerleşim alanlarını sınırlamak
- B) Barajları ekosistemlere zarar vermeyecek şekilde inşa etmek
- C) Engibeli yerlerde tarımsal etkinlikleri artırmak
- D) Kirli suların arıtılarak tekrar kullanılmasını sağlamak
- E) Termik santral sayısını artırmak

- 3) Canlıların yeryüzündeki dağılışı, coğrafi özelliklerle yakından ilgilidir. Coğrafi özellikler dünyanın her yerinde aynı değildir. Canlı türleri kendi yaşam şartlarına uygun alanlarda yayılış gösterir.

Buna göre, yukarıdaki 1. haritada gösterilen alanlarda canlı türleri, 2. haritadaki merkezlerle eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi **yanlış** olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 4) Ekosistemlere çeşitli zararlar veren sıvı atıkların aşağıdaki biyomlardan hangisine zarar verme olasılığı **en azdır**?

- A) Dağ biyomu
- B) Ilıman çayır biyomu
- C) Deniz biyomu
- D) Tatlı su biyomu
- E) Ilıman orman biyomu

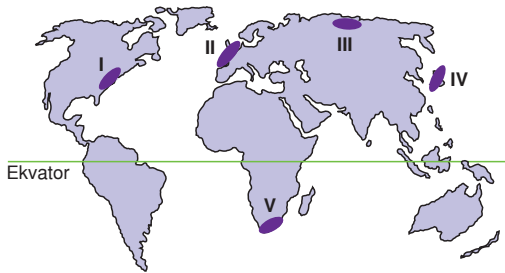
BİYOÇEŞİTLİLİK, EKOSİSTEM, MADDE DÖNGÜLERİ VE İNSAN MÜDAHALELERİ

- 5) Batı Avustralya Üniversitesi'nde görevli bilim insanları, Akdeniz'de geçmişinin 200 bin yıl kadar eskiye dayanabileceğini düşündükleri, "en yaşlı organizma"yı buldu. Prof. Carlos Duarte ve ekibi, İspanya'dan Kıbrıs'a kadar olan alandan, 40 'deniz çayırı' örneği aldı ve bunların DNA'larını inceledi. Çalışmalarının sonuçlarını "PLOS ONE"da yayımlayan bilim adamları, "Bu deniz çayırına 12 bin ila 200 bin yıl arasında ömür biçtik, ama tahminimiz en az 100 bin yaşında olduğu yönünde. Bu da bu organizmayı Tazmanyadaki 43 bin yaşında olan bir bitkiden bile yaşlı kılıyor" dedi.

Prof. Duarte, kıyılardaki yapılaşma, deniz suyunun kalitesinin bozulması ve küresel ısınma nedeniyle Akdeniz'deki deniz çayırlarının azaldığını vurguladı. Duarte, bu organizmaların denizlerin oksijenini sağlamaları nedeniyle çok önemli olduğuna da dikkati çekerek, "Bu kadar ileri yaşa ulaşmasının nedeni eşeysiz olarak üremesi" diye konuştu.

Parçada sözü edilen deniz çayırı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dünya'da bulunan en eski organizma olduğu
B) Sadece iç denizlerde görüldüğü
C) Üreme şeklinin yaşam süresini uzattığı
D) Çevre sorunlarının bazılarında olumsuz olarak etkilendiği
E) Denizdeki canlı yaşamına katkı sağladığı
- 6) Biyolojik çeşitliliği tehdit eden insan kaynaklı birçok faktör vardır. İnsanlar endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerle çevresini önemli ölçüde değiştirir. Ekosistemler içerisinde bu nedenlere bağlı olarak birçok canlı türü yok olmuştur.

Buna göre haritada numaralanmış merkezlerden hangisinde canlı türü kayıpları daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 7) Dünyamızda tahrip olan ekolojik denge ile birlikte, içinde barındırdığı değerler de yok olmaktadır. Bir canlının doğal olarak yaşayıp çoğaldığı, neslini devam ettirdiği yer, o türün habitatıdır. Günümüzde bu alanların bozulması ile içindeki canlı türlerinin nesli de tükenmektedir. Dünyadaki bütün türlerin bir kısmı önümüzdeki 30 yıl içinde yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bunun en önemli nedenlerinden birisi de pek çok türün habitatının tahrip edilmesinden kaynaklanmaktadır. Örneğin, Amazon ormanları dünyadaki türlerin yarısından fazlasını bulundurmaktadır. Böyle bir tropik ormanda yapılabilecek hatalı ve plansız bir faaliyet burada bulunan türlerin 30 yıl içinde %5 - %15'inin yok olmasına neden olacaktır. Biyolojik çeşitliliğinin azalmasının bir diğer sebebi ise türlerin ticari değerlerinin olması ve bu amaçla tüketilmesinden ileri gelmektedir. Günümüzde balinalardan fillere kadar birçok tür, ticari çıkar uğruna tehlike altında bulunmaktadır. Diğer taraftan sanayi ve tarım faaliyetlerinin kirlettiği toprak, havada ve suda yaşayan pek çok türün sayısının azalmasına neden olmuştur. Biyolojik varlıklar, içinde yaşadıkları ekolojik çevreden soyutlanamazlar. Dolayısıyla tür ve çeşitlerin korunması sorunu aslında doğal alanların korunması sorunudur.

Bu parçaya göre, ekolojik dengenin bozulması ile aşağıdaki durumlardan hangisi arasında bir ilişki yoktur?

- A) Bazı canlı türlerinin üreme alanlarının daralması
B) Hayvan ticareti
C) Bazı bitki türlerinin genetik yapısının değiştirilmesi
D) Yeni tarım alanlarının açılması
E) Tarımda kimyasal ilaç ve gübre kullanılması

- 8) Bir enerji ve besin döngüsü piramidinde, aşağıdaki hayvanlardan hangisi ikincil tüketici grubunu oluşturan canlılardan biri değildir?

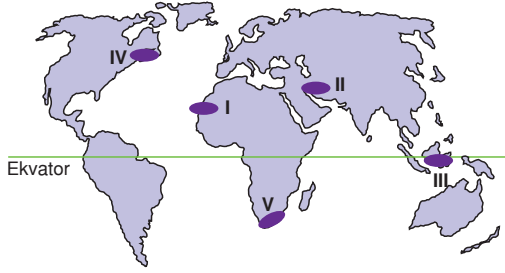
- A) Kurt B) Tavşan C) Çakal
D) Tilki E) Aslan

- 1) Bitki ve hayvan türleri yaşamlarını devam ettirebilmek için buldukları ortamın iklim koşullarına uyum sağlamak (adaptasyon) zorundadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi canlıların adaptasyonuna örnek **verilemez**?

- A) Kaktüslerin suyu gövdelerinde depolaması
B) Yağmur ormanlarında ağaç boylarının uzun olması
C) Kutup hayvanlarının derisinde yağ tabakasının kalın olması
D) Çöllerde bazı hayvanların gece ortaya çıkması
E) Yeşil bitkilerin fotosentez yapması

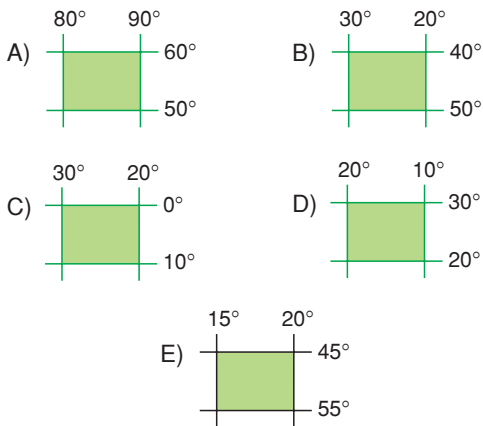
2)

Yukarıdaki haritada verilen biyomlardan hangisinde bitki ve canlı türü çeşitliliği **daha fazladır**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3) Özel konumlarının benzer olduğu düşünülürken aşağıda coğrafi koordinatları verilmiş olan alanlardan hangisinde bitki ve hayvan çeşitliliğinin en fazla olması beklenir?

- 4) Aşağıdaki ekosistemi olumsuz etkileyen olaylardan hangisi beşeri kaynaklı **değildir**?

- A) Tarlaların genişletilmesi
B) Asit yağmurlarının oluşması
C) Yeni yerleşim alanlarının oluşturulması
D) Depremlerin yıkımlara yol açması
E) Atmosferdeki karbon oranının artması

- 5) I. Oksijen miktarı
II. Tuzluluk oranı
III. Güneş ışınları

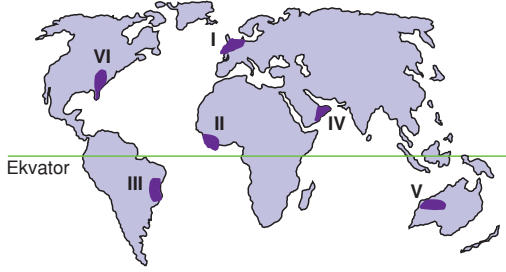
Yukarıda verilenlerden hangileri su ekosisteminde canlıların daha çok yüzeye yakın kısımlarda yaşamalarına yol açar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

- 6) I. Suyun buharlaşması
II. Canlıların solunumu
III. Orman yangınları
IV. Suyun oksijen ve hidrojene ayrışması
- Yukarıdakilerden hangisi atmosferdeki karbon miktarını **etkilemez**?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

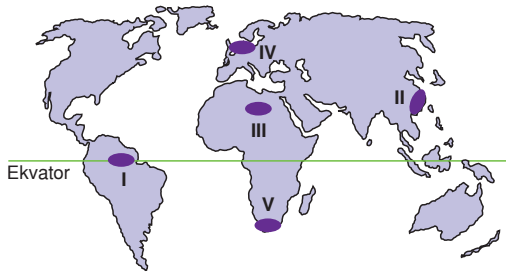
7)

Sanayileşmenin ekolojik döngüler ve ekosistemler üzerindeki olumsuz etkileri düşünüldüğünde, haritada numaralanmış alanların hangisinde ekolojik döngülerdeki bozulmanın daha fazla olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve VI C) II ve III
D) IV ve V E) IV ve VI

8)

Yukarıdaki haritada verilen merkezlerden hangisi fauna ve flora bakımından daha fakirdir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9) Karbon döngüsü karbonun tüketimi ve tüketilen karbonun doğaya tekrar geri dönmesi şeklinde olur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi tüketilen karbonun doğaya geri dönmesine örnek olarak gösterilemez?

- A) Ölen canlıların çürümesi
B) Orman yangınları
C) İnsan ve hayvanların solunumu
D) Fosil yakıtların kullanılması
E) Bitkilerin fotosentez yapması

10) Aşağıdaki biyom ve biyoma ait bitki örtüsü eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

- A) Savan - Yüksek boylu otlar
B) Çalılık - Bodur ağaçlar
C) Çöl - Kaktüs
D) Tundra - Geniş yapraklı orman
E) Tatlı su biyomları - Sazlık

11) Aşağıdaki ülkelerden hangisinde **biyoçeşitlilik daha azdır**?

- A) Hindistan B) Mısır C) Fransa
D) Çin E) Kanada

12) – Akarsular
– Göller
– Denizler

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıdaki su kaynaklarının tümünde gerçekleştirilebilen faaliyetler arasında gösterilemez?

- A) Ulaşım B) Sulama C) Turizm
D) Balıkçılık E) Sanayide soğutma

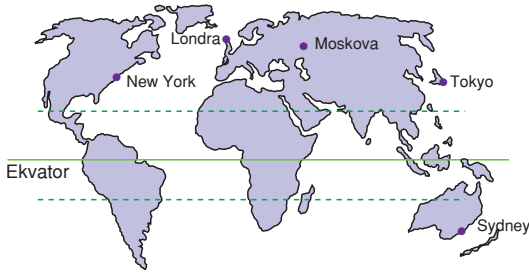
13) Atmosfer bünyesindeki karbondioksit miktarı insanların çeşitli etkinlikleri sonucunda artmaktadır. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu duruma yol açan etkinliklerden değildir?**

- A) Taşkömürü ve linyitin yakılması
B) Orman yangınlarının artması
C) Kentleşmenin yaygınlaşması
D) Kültür balıkçılığının giderek yaygınlaşması
E) Sanayi tesislerin sayısının artması

1) Aşağıdakilerden hangisi nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar izleyen bir ülkenin başvurduğu yollardan biridir?

- A) Ailelere yüksek miktarda doğum parası ödemesi
- B) Evlenme yaşının yasalarla yüksek tutulması
- C) Hamilelik döneminde anne adaylarına bakım yardımı uygulanması
- D) Kürtajın azaltılmaya çalışılması
- E) Bekarlardan daha yüksek oranda vergi alınması

2) Gelişmiş ve ekonomisi büyük olan devletlerin önemli kentlerinin etkili alanı geniştir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen kentlerden hangisinin etki alanı diğerlerinden dardır?

- A) New York
- B) Londra
- C) Tokyo
- D) Moskova
- E) Sydney

3) Genel olarak gelişmiş ülkeler, nüfus artış hızını artırıcı nüfus politikası izlerken geri kalmış ülkeler nüfus artış hızını azaltıcı nüfus politikası izler.

Buna göre, aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olan ülkelerin, nüfus artış hızını artırıcı politika izlemesi beklenir?

- A) Hammadde dışsatımı fazla olan
- B) Nüfus artış hızı yüksek olan
- C) Bebek ölüm oranı fazla olan
- D) Çalışan nüfusun yaş ortalaması yüksek olan
- E) Ekonomisinde tarımın payı fazla olan

4) Kentler etki alanına göre yerel, bölgesel ve küresel olarak sınıflandırılır.

- I. Sivas
- II. Bakü
- III. Paris

Buna göre yukarıdaki kentlerin etki alanı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Yerel	Bölgesel	Küresel
A)	II	I	III
B)	III	II	I
C)	I	III	II
D)	II	III	I
E)	I	II	III

5) Nüfus politikası, bir ülkenin kalkınmasını, refahın toplumun bütün kesimlerinde dağılımını sağlayacak şekilde sosyoekonomik politikaların benimsenmesi ve uygulanmasıdır.

Bir ülkede nüfus politikalarının uygulanmasında,

- I. nüfusun yaş ortalaması
- II. nüfusun miktarı
- III. nüfusun ülke içine dağılımı

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

6) Nüfusu çok fazla olan bazı ülkeler, nüfus artış hızını azaltıcı politikalar izler.

Buna göre,

- I. İngiltere
- II. Çin
- III. Fransa
- IV. ABD
- V. Hindistan

gibi ülkelerden hangileri bu politikayı izler?

- A) I ve III
- B) II ve IV
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

7) Aşağıdakilerden hangisi nüfusunu artırmak isteyen ülkelerin uyguladığı yöntemler arasında **yer almaz**?

- A) Doğum izni süresinin artırılması
- B) Doğum yapan bireylerin vergiden muaf tutulması
- C) Çok çocuklu ailelere maaş verilmesi
- D) Evlenme yaşının yüksek tutulması
- E) Doğum masraflarının devlet tarafından karşılanması

8) Dünya üzerinde değişik özelliklere sahip pek çok şehir bulunmaktadır. Bazı şehirler konumu, hinterlandı ve fonksiyonları sonucunda oldukça gelişmiş ve dünyadaki sayılı kentler arasında yer almıştır. Bu kentlerin etki alanı geniştir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinin etki alanı daha geniştir?

- A) Londra
- B) Bükreş
- C) Şam
- D) Atina
- E) Kahire

9) Aşağıdakilerden hangisi Japonya'daki hızlı nüfus artışının azalmasında etkili olmuştur?

- A) Doğal afetler nedeniyle nüfus kaybının fazla olması
- B) Eğitim ve propagandaya dayalı aile planlamasının yapılması
- C) Bir ada devleti olması
- D) II. Dünya Savaşı'nda uğradığı nüfus kayıpları
- E) Ülkeden dışarıya olan göçler

10) Bir şehrin gelişmesinde ve çevresiyle sürekli iletişim halinde bulunmasında önemli bir yeri olan işlevlerin bütünü şehrsel fonksiyonları ifade eder.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisi hem başkent hem de dinsel merkez fonksiyonu taşır?

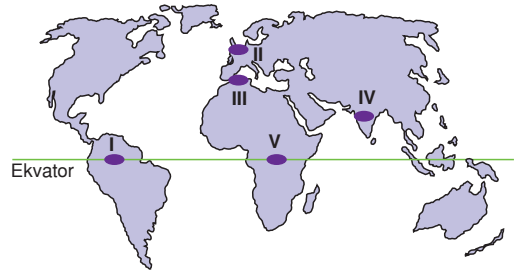
- A) Londra
- B) Şam
- C) Roma
- D) Pekin
- E) New York

11) I. Çocuklu ailelere vergi indirimini yapmak
II. Gençlerin evlenmesini teşvik etmek
III. Kürtajı teşvik etmek
IV. Çocuğu olmayan ailelere daha fazla ekonomik yardımda bulunmak

ABD, İngiltere, Almanya gibi gelişmiş ülkelerin yukarıdaki uygulamalardan hangilerine başvurması beklenmez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

12)

Doğum ve ölüm oranlarının düşük olduğu gelişmiş ülkelerde nüfusun yaşlanmasını engellemek ve genç nüfus oranını artırmak için doğum oranlarını artırmaya yönelik nüfus politikaları uygulanır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış bölgelerin hangisinde böyle bir politika izlenmektedir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

- 1) I. Doğurganlık oranı fazladır.
II. Genç nüfus oranı yüksektir.
III. Ekonomik büyüme hızı düşüktür.
IV. Nitelikli işgücü fazladır.
Yukarıda verilen özelliklerden hangileri nüfus artış hızını düşürmeye yönelik politikalar izleyen ülkelere ait değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 2) Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde nüfus artış hızını azaltmak için bir takım tedbirler alınır. **Bu ülkelerde nüfusun hızla artması aşağıdakilerden hangisine yol açmaz?**

A) Kamu hizmetlerinde aksamalar olmasına
B) Doğal kaynakların tüketiminin artmasına
C) Yatırımlara ayrılan kaynakların azalmasına
D) İşgücü potansiyelinin artmasına
E) İşsizliğin azalmasına

- 3) **Aşağıdaki ülkelerden hangisinde nüfus artışı teşvik edilmemektedir?**

A) Almanya B) Fransa C) Japonya
D) Çin E) İngiltere

- 4) **Nüfus artış hızını artırmaya yönelik politikalar izleyen bir ülke, aşağıdaki yollardan hangisine başvurmaz?**

A) Doğan her çocuk için doğum parası ödenir.
B) Çocuklu ailelere vergi indirimi uygulanır.
C) Çocuk başına her ay para ödenir.
D) Evlenme yaşı yasalarla yüksek tutulur.
E) Kürtaj karşıtı kampanyalar düzenlenir.

- 5) Doğurganlık oranı düşük, nüfus artışı yavaş, ekonomik büyümesi fazla olan ülkelerde nüfus artışı teşvik edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu ülkelere örnek gösterilebilir?

A) Almanya B) Çin C) Bangladeş
D) Brezilya E) Hindistan

- 6) **Nüfus miktarları göz önüne alındığında;**

I. Hindistan
II. Brezilya
III. Pakistan
IV. İtalya
V. Kanada

gibi ülkelere hangilerinin nüfus artış hızını düşürmeye yönelik daha katı politikalar izlemesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

- 7) Bazı şehirler bir maden yatağının bulunmasına bağlı olarak gelişme gösterir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu tür şehirlere örnek verilebilir?

A) Adana B) Batman C) İzmir
D) Rize E) Aydın

- 8) Şehirlerin gelişmesi kırsal alanlardan şehirlere göçe ve bazı olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Buna göre;

I. tarım alanlarının boş kalması
II. konut yetersizliği
III. su, hava ve çevre kirliliği
IV. tarımsal üretim miktarının düşmesi
V. altyapı eksikliği

gibi özelliklerden hangileri kırsal alanlardan şehirlere göçün, şehirlerde yol açtığı olumsuzluklara örnek gösterilemez?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

9) Kanada, Almanya, Fransa gibi ülkelerde nüfus artış hızını artırmaya yönelik politikalar uygulanır. **Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu ülkelerin özelliklerinden biri olamaz?**

- A) Doğum oranı düşüktür.
- B) Nüfusun yaş ortalaması yüksektir.
- C) İşgücüne duyulan ihtiyaç fazladır.
- D) Ekonomik büyüme hızı fazladır.
- E) Çalışan nüfusun yaş ortalaması düşüktür.

10) Kentlerin düzensiz ve hızlı büyümesi, sanayi kuruluşlarının artışı, verimli tarım arazilerinin kullanılmamasına neden olmaktadır.

Bu durum aşağıdaki yörelerden hangisinde daha belirgindir?

- A) Çukurova çevresi
- B) Menteşe Yöresi
- C) Teke Yarımadası
- D) Kapadokya çevresi
- E) Göller Yöresi

11) I. Ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi
II. Kırsal alandan şehirlere yoğun göçün yaşanması
III. İletişimin hızlanması
IV. Şehirlerde asayişin daha zor sağlanması

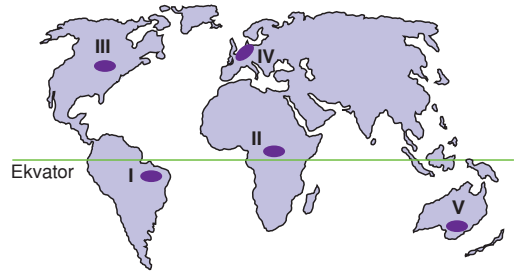
Yukarıda sayılan özelliklerden hangileri şehirlerin gelişmesinin olumlu sonuçları arasındadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

12) Aşağıdaki kentlerin hangisinin gelişmesinde endüstri kuruluşları belirleyici rol oynamıştır?

- A) Kuşadası
- B) Akhisar
- C) Karabük
- D) Alanya
- E) Edremit

13)

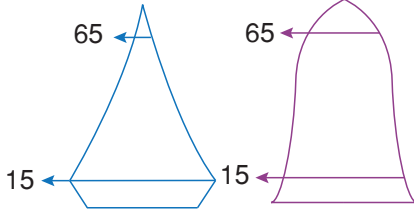
Yukarıdaki haritada numaralanmış bölgelerin nüfus artış hızları düşünüldüğünde, hangilerinde nüfus artış hızını düşürmeye yönelik politikalar izlendiği söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve V
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

14) Aşağıdakilerden hangisi bir ülkenin nüfus hızını düşürmeye yönelik politika izlediğinin göstergesidir?

- A) Çocuklu ailelere vergi indrimi uygulamak
- B) Aile planlamasını teşvik etmek
- C) Kürtajı yasaklamak
- D) Bekarlardan daha fazla vergi almak
- E) Doğan her çocuk için yüklü bir çocuk parası ödemek

1)

Yukarıda, iki ülkenin nüfus yaş piramiti verilmiştir. **Grafikler incelendiğinde iki ülkenin aşağıdakilerden hangisi bakımından kesinlikle farklı olduğu söylenebilir?**

- A) Nüfus yoğunluğu
B) Uyguladıkları nüfus politikaları
C) Enerji üretimi
D) Tarım alanlarının oranı
E) Yeraltı kaynakları
- 2) Bir ülkedeki köy, bucak, ilçe, il gibi idari bölünme zamanla idari bir değişikliğe uğrar. Bazı merkezler önem kazanırken bazıları önemini yitirirler. Şehirlerde psikoposluk, müftülük gibi hizmetler de yer alır. İhtisasa yönelik büyük hastaneler de çevrelerindeki geniş kırsal sahaya hizmet verir. Eski çağlarda kurulmuş Efes, Milet gibi şehirler de kültürel bakımdan çevrelerine hizmet ederler. **Buna göre, yukarıda şehirlerin hangi fonksiyonundan bahsedilmemiştir?**

- A) İdari B) Tıbbi C) Kültürel
D) Dini E) Ticari

- 3) I. El sanatlarının yaygın olması
II. Dış alım ve dış satım faaliyetlerinin gelişmiş olması
III. İşlek ulaşım yollarının kavşak noktasında bulunması
IV. Doğal güzelliklere ve tarihi zenginliklere sahip olması
- Yukarıda numaralanmış özelliklerden hangileri hem ticaret hem de sanayi şehirlerinde ortak olarak bulunan temel özelliklerdir?**

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 4) Nüfus artış hızını azaltmak veya arttırmak için devletçe, ülke çapında uygulanan politikalara nüfus politikaları denir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi nüfus artış hızını arttırmaya yönelik politikalar izler?

- A) Kanada B) Türkiye C) Mısır
D) Brezilya E) Çin

- 5) Genel olarak az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler nüfus artış hızını düşürmeye yönelik politikalar izler.

Bu ülkelerde hızlı nüfus artışı nedeniyle aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenemez?

- A) Ekonomik büyüme hızının düşük olması
B) Dışarıdan beyin göçü alınması
C) İşsizlik sorununun yaşanması
D) Doğal kaynakların hızla tükenmesi
E) Üretimin yetersiz kalması

- 6) Kentlerde tarım, sanayi, ticaret, ulaşım, kamu hizmetleri, madencilik gibi birçok etkinlik bir arada bulunur. Bir kentte ekonomik etkinliklerin bir ya da birkaçı ön plana çıkabilir. Kentlerin ekonomik etkinliklerine göre sınıflandırılmasında bu durum göz önüne alınır.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangisi hem ticaret, hem sanayi kenti hemde turizm kenti olarak nitelenebilir?

- A) Zonguldak B) İzmir C) Adana
D) Trabzon E) Muğla

7) Ekonomisi büyük ölçüde sanayiye dayalı olan bir kentte aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin yaygın olma olasılığı daha düşüktür?

- A) Ulaşım
- B) Ticaret
- C) Ahır hayvancılığı
- D) Enerji üretimi
- E) Mera hayvancılığı

8) Bir ülkede 1960 yılına kadar;

- Fazla çocuk sahibi olan ailelerin çeşitli vergilerden muaf tutulması
 - Altı ya da daha fazla çocuklu annelerin para ya da madalya ile ödüllendirilmesi
 - Yurt dışından gelen göçmenlere hazineye ait topraklardan tarla bağışlanması
- gibi nüfus artışını teşvik edici uygulamalar yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde sözkonusu uygulamaları gerekli hale getiren koşullardan biri değildir?

- A) Nüfusun ülke için siyasi ve askeri güç olarak görülmesi
- B) Tarım alanlarında makine kullanımının artması
- C) Savaşlar nedeniyle erkeklere duyulan ihtiyacın fazla olması
- D) Hızla kalkınmak için işgücüne ihtiyaç duyulması
- E) Sağlık hizmetlerinin yetersizliğinden dolayı ölüm oranının yüksek olması

9) İstanbul'un küresel etkiye sahip bir şehir olmasında aşağıdaki özelliklerinden hangisinin payı en azdır?

- A) Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan boğaza sahip olması
- B) Ticaret merkezi olması
- C) Karadeniz ikliminin etkili olması
- D) Farklı kültürlerle ait tarihi zenginliklerin varlığı
- E) Eğitim ve kültür merkezi olması

10) – Gençlerin evlenmesini teşvik için evlilik yardımının yapılması
– Hamilelik döneminde anne adaylarına bakım yardımının yapılması
– Çocuk başına her ay dolgun miktarda çocuk parasının ödenmesi

gibi uygulamaların devlet tarafından gerçekleştirildiği bir ülkede aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Nüfus artış hızının yükseltilmesi
- B) Ülke dışına yapılan göçlerin engellenmesi
- C) Nüfusun yaş ortalamasının yükseltilmesi
- D) Ekonomik büyüme hızının yavaşlatılması
- E) Erkek nüfus oranının artırılması

11) Bir yerin köy ya da şehir sayılmasında aşağıdakilerden hangisi belirleyici değildir?

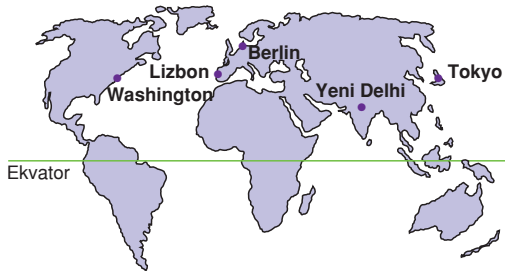
- A) İdari yapı
- B) Nüfus miktarı
- C) Ekonomik etkinlikler
- D) Matematik konum
- E) Çalışan nüfusun sektörlere dağılımı

- 1) Bir limanın art bölgesindeki sanayi tesisleri, ticari fonksiyonları, tarım alanları, enerji kaynaklarının yayıldığı alan ne kadar genişse liman da o oranda gelişir.

Buna göre aşağıdaki limanlardan hangisinin daha fazla geliştiği söylenebilir?

- A) Trabzon B) Mersin C) Antalya
D) Bandırma E) Sinop

2)

Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerden hangisinin etki alanı daha dardır?

- A) Washington B) Lizbon
C) Berlin D) Yeni Delhi
E) Tokyo

- 3) Aşağıdaki tabloda 1900, 1950 ve 2014 yıllarında dünya'daki kentli nüfus oranı gösterilmiştir.

Yıllar	Kentli Nüfus Oranı (%)
1900	9,4
1950	21
2014	50

1900'lü yıllardan sonra dünyada kentli nüfusun hızla artmasına yol açan etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nüfus artış hızının azalması
B) Sulamalı tarım yönetimlerinin yaygınlaşması
C) Sanayi faaliyetlerinin yaygınlaşması
D) Yeni petrol kuyularının bulunması
E) Uluslararası deniz taşımacılığının yaygınlaşması

- 4) Aşağıdaki haritada nüfusu 10 Milyonu geçen beş kent gösterilmiştir.

Bunlardan hangisi idari kent olma özelliğine sahiptir?

- A) Los Angeles B) İstanbul
C) Şanghay D) Osaka
E) Buenos Aires

- 5) Aşağıdaki kentlerin hangisinin gelişmesinde endüstri kuruluşları belirleyici rol oynamıştır?

- A) Kuşadası B) Akhisar C) Karabük
D) Alanya E) Edremit

- 6) İstanbul, Marsilya, New York, Hamburg ve İzmir şehirlerinin ortak özelliği, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Liman kenti olmaları
B) Nüfuslarının 10 milyonun üzerinde olması
C) Akarsu boylarında kurulmuş kentler olması
D) İklim tiplerinin aynı olması
E) Turizm kenti olmaları

- 7) Şehirlerin 18. ve 19. yüzyıllarda hızlı bir gelişme göstermesinde;

- I. kömürün önem kazanması
II. yerleşik hayata geçilmesi
III. sanayi devrimi
IV. hayvancılık ve tarımın gelişmesi

gibi etmenlerden hangileri rol oynar?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8) Aşağıdaki kentlerden hangisinin gelişimi, Iskenderun'un gelişmesinden **farklı** bir nedene bağlanabilir?

- A) Kırıkkale B) Karabük C) İzmit
D) Antalya E) Batman

9) Aşağıdakilerden hangisi, bir yerleşim merkezi olarak Adana'nın büyümesinde **en az** etkili olmuştur?

- A) Ticaret B) Endüstri C) Tarım
D) Ulaşım E) Turizm

10) Büyümesinde ulaşım hizmetlerinin etkili olduğu, kavşak noktaları ve işlek yolların üzerinde yer alan şehirlere ulaşım şehri denir.

Buna göre;

- I. Eskişehir
II. Antalya
III. İstanbul
IV. Muğla
V. Ankara

gibi şehirlerden hangileri ulaşım şehirlerine örnek gösterilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) II ve V E) IV ve V

11) Aşağıdaki şehirlerden hangisinin gelişmesinde daha fazla sayıda ekonomik fonksiyon etkili olmuştur?

- A) Zonguldak B) Erzurum C) İstanbul
D) Mersin E) Yozgat

12) Aşağıdakilerden hangisi ekonomisi sanayiye dayalı olan şehir merkezlerinin özellikleri arasında **gösterilemez**?

- A) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması
B) Enerji tüketiminin az olması
C) Ticaretin gelişmiş olması
D) Tarımla uğraşan nüfus oranının düşük olması
E) Çevre kirliliğinin oluşması

13) Birden fazla fonksiyonun bir arada yürütüldüğü ve geçimini farklı kaynaklardan sağlayan insanların bir arada yaşadığı yerleşmelere şehir denir.

Modern şehirlerin gelişmesinde aşağıdaki faaliyetlerden hangisinin payı en azdır?

- A) Tarım B) Ulaşım C) Ticaret
D) Sanayi E) Turizm

14) Bir şehrin gelişmesi, çevresiyle sürekli iletişim halinde olması ve küreselleşmesi için gerekli olan işlevlerinin tümü aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilir?

- A) Nüfus yapısı B) Fonksiyonu
C) Ulaşımı D) Konumu
E) Nüfusu

15) Şehirlerin 18. ve 19. yüzyıllarda hızlı bir gelişme göstermesinde;

- I. kömürün önem kazanması
II. yerleşik hayata geçilmesi
III. sanayi devrimi
IV. hayvancılık ve tarımın gelişmesi

gibi etmenlerden hangileri rol oynamıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 1) Bazı ülkelerin nüfus artış hızını artırmaya yönelik politika izlemesinde;
- nüfus yoğunluğunun artırılması
 - büyüyen ekonominin işgücü ihtiyacının karşılanabilmesi
 - barınma, beslenme, eğitim ve sağlık alanlarındaki hizmetlerin yetersiz kalmasının önlenmesi
 - nüfusun yaş ortalamasının yüksek olmasının önüne geçilmesi

gibi değişimlerden hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 2) Gelişmiş ülkelerde, büyüyen ekonominin işgücü ihtiyacının karşılanabilmesi için nüfus artış hızını artırıcı bir takım teşvikler uygulanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu teşvikler arasında gösterilemez?

- A) Çocuklu ailelere vergi indirimi uygulanması
B) Hamilelik döneminde ve doğum sonrasında maddi yardım yapılması
C) Doğum kontrolü ile ilgili hizmetlerin yaygınlaştırılması
D) Çocuk başına her ay para yardımı yapılması
E) Çocuklara verilen hizmetlerin ücretsiz olması

- 3) Gelişmiş ülkelerde işgücü potansiyelini artırmak için nüfus artış hızını artırmaya yönelik nüfus politikaları uygulanır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde uygulanan nüfus politikalarının nüfusu artırmaya yönelik olduğu söylenemez?

- A) ABD B) Çin C) İngiltere
D) Fransa E) Almanya

- 4) Aşağıdaki ülkelerin hangisinde barınma, beslenme, eğitim ve sağlık alanındaki sorunlar en alt düzeydedir?

- A) Pakistan B) Makedonya C) Fransa
D) Nijerya E) Brezilya

- 5) Nüfus artış hızı yüksek olan ülkeler aşağıdaki sorunlardan hangisini yaşamazlar?

- A) Beslenme
B) Konut edinme
C) Eğitim ve sağlık
D) İşsizlik
E) Sanayi kirliliği

- 6) Aşağıdakilerden hangisi nüfus artışını düşürmeye yönelik politika izleyen ülkelere ait bir özellik değildir?

- A) Ekonomik güçleri sınırlıdır.
B) Doğurganlık oranları fazladır.
C) Ekonomik büyüme hızları düşüktür.
D) Nüfus artış hızı yüksektir.
E) Ekonomilerinin işgücü ihtiyaçlarını karşılayamazlar.

- 7) Cumhuriyetin ilk yıllarında, Türkiye'de nüfus artışı teşvik edilmiştir.

Bu duruma yol açan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ülke savunması
B) Ülkenin geniş olması
C) Üretici nüfusun az olması
D) Madenlerin çeşitli olması
E) Doğal afetlerin çok olması

8) Şehirlerin gelişmesiyle ortaya çıkan;

- I. ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi
- II. ticaret hayatının canlanması
- III. ulaşım imkanlarının iyileşmesi
- IV. iletişimin hız kazanması
- V. kırsal alanlardan şehirlere göç yaşanması

gibi sonuçlardan hangilerinin olumsuz etkileri daha fazla olmuştur?

- A) Yalnız III B) Yalnız V C) I ve III
D) II ve IV E) IV ve V

9) Aşağıdakilerden hangisi hızlı ve plansız şehirleşmenin neden olduğu sorunlar arasında gösterilemez?

- A) Gecekondu semtlerinin ortaya çıkması
- B) Altyapı hizmetlerinin yetersiz kalması
- C) Çevre kirliliğinin artması
- D) Trafikte sıkıntılar yaşanması
- E) İnşaat sektörünün canlanması

10) İnsanların yerleşik hayata geçmesi ve ekonomik etkinliklerin çeşitlenmesiyle kalabalık yerleşim birimleri olan şehirler ortaya çıkmıştır.

**Buna göre, şehirleşmeye bağlı olarak aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıktığı söylene-
mez?**

- A) Ulaşım olanaklarının gelişmesi
- B) İletişim çalışmalarının hızlanması
- C) Ticaretin canlanması
- D) Kültürel gelişimin yavaşlaması
- E) Kırsal alanların göç vermesi

11) Her türlü mal ve hizmetin alım satım etkinliklerinin tümüne ticaret denir.

Buna göre ticari faaliyetleri ile ön plana çıkmış olan şehirler aşağıdakilerden hangisi bakımından daha fazla benzerlik gösterir?

- A) Sıcaklık ve yağış koşulları
- B) Yüzey şekillerinin uzanış doğrultusu
- C) Tarım ürünü çeşitliliği
- D) Aritmetik nüfus yoğunluğu
- E) Ulaşım olanakları

12) Bir ülkede nüfus politikaları belirlenirken,

- I. Nüfusun yaş ortalaması
- II. İşgücüne duyulan ihtiyaç
- III. Nüfus artış hızı
- IV. Aritmetik nüfus yoğunluğu
- V. Ülkenin bulunduğu yarımküre

gibi özelliklerden hangileri dikkate alınmaz?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

13) Yayla ve mezralar bir köyden ayrılmış fakat köy sayılmayan yerleşme birimleridir.

Bu yerleşmelerin köy sayılmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüzölçümlerinin küçük olması
- B) İdari fonksiyonlarının olmaması
- C) Ekonomik faaliyetlerinin sınırlı olması
- D) Genç nüfusun az olması
- E) Doğal kaynakların sınırlı olması

14) Aşağıdakilerden hangisi, şehirlerin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkan olumlu sonuçlardan biri değildir?

- A) Ticaret hayatının canlanması
- B) Ulaşım olanaklarının artması
- C) Çevre ve gürültü kirliliğinin artması
- D) İletişimin hız kazanması
- E) Kültürel gelişme ve eğitim faaliyetlerinin artması

- 1) Aşağıdaki haritada başkent konumundaki beş idari kent gösterilmiştir.

Bu kentlerden hangisinin etki alanı daha geniştir?

- A) Mexico City B) Amsterdam
C) Pekin D) Brasilia
E) Canberra

2)

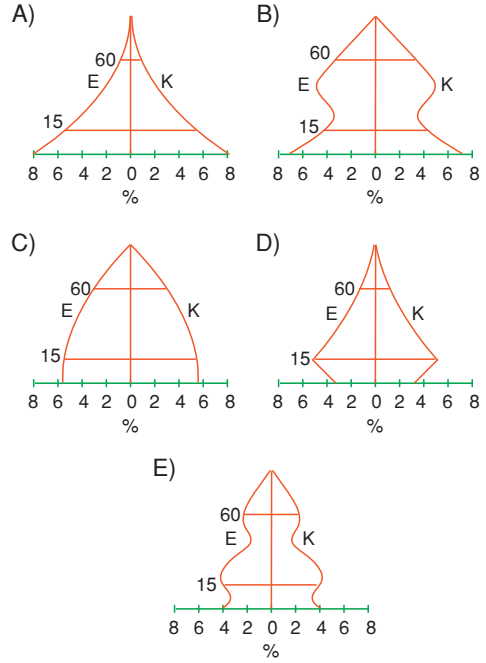

Yukarıdaki haritada gösterilen kentler etki alanına doğru sınıflandırıldığında aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

Yerel	Bölgesel	Küresel
A) Adis Ababa	Adiyaman	Şangay
B) Adiyaman	Şangay	Adis Ababa
C) Şangay	Adiyaman	Adis Ababa
D) Adis Ababa	Şangay	Adiyaman
E) Adiyaman	Adis Ababa	Şangay

- 3) Türkiye'de 1985 yılından yakın zamana kadar nüfus artış hızını azaltıcı politika izlenirken günümüzde nüfus artış hızını artırıcı politika izlenmektedir.

Bu durumda 15 yıl sonra Türkiye'nin nüfus piramiti aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- 4) Dünyada birbirinden farklı nüfus politikaları izlenmektedir.

Bu nüfus politikaları şunlardır:

- Nüfus artış hızını artırmaya yönelik politika
- Nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politika
- Nüfusun niteliğini ve niceliğini artırmaya yönelik politika

Yukarıdaki politikalar ile bunları uygulayan aşağıdaki ülkeler eşleştiginde hangisi doğru olur?

I	II	III
A) Çin	Pakistan	Kanada
B) İngiltere	Türkiye	Nijerya
C) Fransa	Hindistan	Türkiye
D) Bangladeş	Rusya	ABD
E) İsviçre	Almanya	Almanya

- 5) Aşağıdaki haritada küresel etkiye sahip üç kent gösterilmiştir.

Bu kentlerin küresel etkiye sahip olmalarına hangi ortak özellikleri yol açmıştır?

- A) Kuzey Yarımküre'de bulunmaları
B) Denize yakın olmaları
C) Yükseltilerinin az olması
D) Sanayi merkezlerine uzak olmaları
E) Dini merkez olmaları
- 6) Gelişmiş ülkeler, büyüyen ekonominin işgücü ihtiyacını karşılayabilmek için doğum oranlarını artırmak isterler. Bunu sağlamak içinde çeşitli teşvikler uygulurlar.

Aşağıdakilerden hangisi bu teşviklerden biri değildir?

- A) Doğum izninin uzatılması
B) Evliliğin çeşitli yardımlarla teşvik edilmesi
C) Kürtaj karşıtı kampanyalar düzenlenmesi
D) Çocuklu ailelerin asgari ücretlerinin vergiden muaf olması
E) Bekarlardan daha düşük oranlarda vergi alınması

- 7) Dünya nüfusu hızla artarken doğal kaynakların sınırlı olması;

- I. nüfusun niteliğinin artırılması,
II. nüfus artış hızının azaltılması
III. nüfusun yeryüzüne dengeli dağıtılması,
IV. doğal kaynakların tüketiminin azaltılması

politikalarından hangilerinin uygulamasını zorunlu hale getirmektedir?

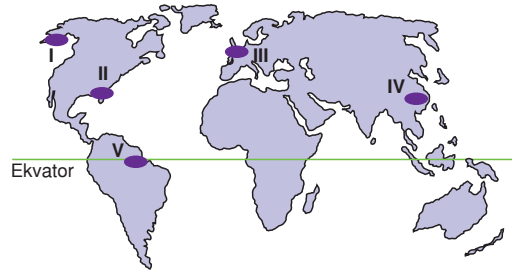
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 8) Dünyayı bir havuza, şehirleri de farklı boyutlardaki taşlara benzetirsek şehirlerin dünyadaki etkilerini daha kolay anlayabiliriz. Küçük taşın havuzda oluşturduğu halka büyüklüğü ile büyük bir taşın havuzda meydana getirdiği halkaların büyüklüğü aynı değildir. Bu etkinin oluşmasında şehirlerin nüfusu ve fonksiyonel özellikleri en önemli etkenlerdir. Bazı şehirler, sahip oldukları özellikler sayesinde dünyayı etkisi altına alabilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi şehrin etki alanının küresel olduğunu kanıtlar?

- A) New York borsasında oluşan bir düşüştür bütün ülkelerin borsalarının etkilenmesi
B) İstanbul'da oluşan ekonomik bir sorundan Türkiye ekonomisinin olumsuz etkilenmesi
C) Moskova'ya bir yılda gelen turist sayısının azalmasına bağlı olarak Rusya'nın turizm gelirlerinin azalması
D) Konya'da aşırı kuraklık nedeniyle buğday veriminin düşmesiyle tarımdan elde edilen gelirin azalması
E) Almanya'nın dış alım ve dış satımının azalmasından Avrupa Birliği ülkelerinin olumsuz etkilenmesi

- 9)

Yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangilerinde şehirleşme oranının daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I ve V B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

- 10) Bir ülkede nüfusun çok hızlı artması ile birlikte aşağıdakilerden hangisinde artma meydana **gelmez?**

- A) İşsizlikte
B) Tüketimde
C) Doğal kaynakların tüketiminde
D) Genç nüfus oranında
E) Kişi başına düşen milli gelirden

- 1) Bir ekosistemin devamlılığı ekosistemi oluşturan unsurlar arasındaki enerji ve madde döngüsüne bağlıdır.

Aşağıdakilerden hangisi enerji ve besin döngüsünde yer alan unsurlardan biri değildir?

- A) Denizler B) Yeşil bitkiler
C) Otoburlar D) İnsanlar
E) Ayrıştırıcılar

- 2) I. Rize
II. Konya
III. İzmir

İklim çeşitliliği özellikleri göz önüne alındığında, yukarıda verilen illerin biyoçeşitliliği en fazla olandan en az olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I – II – III B) I – III – II
C) II – I – III D) II – III – I
E) III – II – I

- 3) Bir kentte ticaret faaliyetlerinin ön plana çıkması;

- I. ulaşım yollarının kavşak noktasında bulunması
II. ekonomik değeri yüksek ürünlerin üretilmesi
III. yüzey şekillerinin engebeli, nüfus yoğunluğunun az olması

gibi durumlardan hangilerine bağlıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

- 4) Kentlerde tarım, sanayi, turizm, madencilik gibi birçok etkinlik bir arada bulunur. Bir kentte etkinliklerin biri ya da birkaçı ön plana çıkabilir. Kentlerin etkinliklerine göre sınıflandırılmasında bu durum göz önüne alınır.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangisi hem sanayi kenti hem de tarım kenti olarak nitelenebilir?

- A) Bursa B) Antalya C) İstanbul
D) Rize E) Erzurum

- 5) Şehirler ilk defa iklimin tarıma uygun olduğu bölgelerde, büyük nehirlerin suladığı ovalarda ortaya çıkmışlardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi ilk şehirlerin ortaya çıktığı ülkeler arasında yer almaz?

- A) Irak B) Mısır C) Hindistan
D) Norveç E) Çin

- 6) Şehirler, yönetim merkezi olması, maden yatağının bulunması, sanayinin gelişmiş olması, tarımın gelişmiş olması, önemli ulaşım yollarının üzerinde bulunması gibi fonksiyonlara bağlı olarak büyüme gösterirler.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinin büyümesi diğerlerinden farklı bir nedene bağlıdır?

- A) Batman B) Soma C) Kuşadası
D) Divriği E) Seydişehir

- 7) Dünyada doğal kaynakların sınırlı olması;

- I. nüfus artış hızının düşürülmesi
II. doğal kaynakların planlı tüketilmesi
III. sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi

gibi politikalardan hangilerinin uygulanmasını gerektirir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

- 8) Nüfus artış hızının düşürülmesine yönelik bir politika izleyen ülkede aşağıdakilerden hangisinde bir artma meydana gelir?

- A) Yabancı ülkelere işçi göçünde
B) Doğal kaynakların tüketiminde
C) Genç nüfus miktarında
D) Kişi başına düşen milli gelirde
E) Doğurganlık oranında

- 9) I. Aile planlamasına önem vermek
II. Halkı bilinçlendirmek
III. Köyden kente göçü teşvik etmek
- Hızlı nüfus artışını azaltmak için yukarıda sayılanlardan hangilerini uygulamak doğru olur?**

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

- 10) Aşağıdakilerden hangisi su döngüsünün yararları arasında **gösterilemez**?

A) Kayaçların kimyasal yolla çözünmesini sağlar.
B) Bitkilerin kökleriyle topraktaki besin maddelerini almasını ve yaprağa taşımalarını sağlar.
C) Toprak oluşumunda gereklidir.
D) Canlı yaşamının devamlılığını sağlar.
E) Birincil ve ikincil tüketiciler için enerji üretiminde kullanılır.

- 11) I. Enerji ve besin döngüsü
II. Karbon döngüsü
III. Azot döngüsü
IV. Su döngüsü

Yukarıdaki döngülerde hangileri bitki türlerinin azalması ile ortaya çıkan olumsuzluktan **en az etkilenir?**

A) Enerji döngüsü
B) Su döngüsü
C) Oksijen döngüsü
D) Karbon döngüsü
E) Azot döngüsü

- 12) – Çöl
– Savan
– Kutup

Yukarıda bazı bitki ve hayvan topluluklarını bir arada barındıran üç biyom verilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen faktörlerden hangisi biyomların oluşmasında etkili **değildir?**

A) Yağış miktarı
B) Yağış rejimi
C) Nem miktarı
D) Sıcaklık ortalaması
E) Hayvan türü

- 13) Canlılar ile içinde yaşadıkları fiziksel çevre arasında bulunan çok yönlü ilişkilere ekosistem denir.

Ekosistemin sürekliliğini sağlayan en önemli etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Madde ve enerji akışının devam etmesi
B) Fiziksel çevrenin geniş olması
C) Tüketici ve üretici miktarının az olması
D) Ayrıştırıcıların bulunması
E) Doğal afetlerin görülmemesi

- 14) Biyoçeşitlilik; bir bölgedeki türlerin, ekosistemlerin, ekolojik olayların oluşturduğu bir bütündür.

Buna göre biyoçeşitlilik açısından aşağıdaki bölgelerden hangisi daha fakirdir?

A) Ekvatorial iklim bölgesi
B) Savan iklim bölgesi
C) Kutup iklim bölgesi
D) Step iklim bölgesi
E) Akdeniz iklim bölgesi

- 15) Aşağıdakilerden hangisi bir ekosistemde bulunan cansız öğeler arasında **yer almaz**?

A) Işık B) Rüzgar C) Böcek
D) Yağış E) Sıcaklık

1) Aşağıdakilerden hangisinde birincil ekonomik faaliyetlerden bazıları bir arada verilmiştir?

- A) Balıkçılık, ormancılık, madencilik
- B) Sanayi, ulaşım, ticaret
- C) İnşaat, haberleşme, güvenlik
- D) Madencilik, pazarlama, sanayi
- E) Ormancılık, ulaşım, pazarlama

2) Zengin akarsu kaynaklarına sahip bir ülkede;

- I. balıkçılık,
- II. madencilik,
- III. hidroelektrik enerji üretimi,
- IV. sanayi

sektörlerinden hangilerinin bu duruma bağlı olarak gelişme göstermesi beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) I ve III
- E) II ve IV

3) Aşağıdakilerden hangisi dağıtımı etkileyen beşeri unsurlardan birisi **değildir**?

- A) İletişim araçları
- B) Ulaşım
- C) İnsan kaynakları
- D) Toprak türleri
- E) Teknolojik gelişmeler

4) Okyanus, deniz, göl ve akarsu gibi su kaynaklarının aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinde kullanımı **daha azdır**?

- A) Turizm
- B) Ulaşım
- C) Balıkçılık
- D) Ormancılık
- E) Enerji üretimi

5) Ekonominin ana unsurlarından biri üretimdir. Üretim faaliyetleri hem doğal hem beşeri pek çok unsurdan etkilenir.

Aşağıdakilerden hangisi üretimi etkileyen beşeri unsurlardan biridir?

- A) Coğrafi konum
- B) İşgücü kaynakları
- C) Toprak şartları
- D) Yeryüzü şekilleri
- E) Zaman

6) Aşağıdakilerden hangisi, ekonomi ile doğal kaynaklar arasındaki ilişkiye örnek **gösterilemez**?

- A) Almanya'nın Ruhr Havzası'nda demir çelik sanayisinin bulunması
- B) İskandinav ülkelerinde kâğıt sanayisinin gelişmesi
- C) Orta Asya'da küçükbaş hayvancılığın yaygın olması
- D) İtalya'nın ekonomisinde turizmin önemli olması
- E) İstanbul'da sanayinin en önemli işkolu olması

7) Üretim, tüketim ve dağıtım yeni işkollarını ortaya çıkarmaktadır.

Buna göre, ürünlerin çabuk bozulması, aşağıdaki işkollarından hangisini ortaya çıkarmıştır?

- A) Ambalaj sanayisi
- B) Dokuma sanayisi
- C) Demir çelik sanayisi
- D) Makine sanayisi
- E) İlaç sanayisi

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM - DOĞAL KAYNAKLAR

- 8) Mal ve hizmetlerin sağlanmasına üretim; mal ve hizmetlerin tüketicilere ulaştırılmasına dağıtım, mal ve hizmetlerin kullanılmasına tüketim denir. **Buna göre, aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi, dağıtım faaliyetlerinden biridir?**

A) Hayvancılık B) Tarım
C) Sanayi D) Madencilik
E) Pazarlama

- 9) Bir ülkede tüketim üretimden hızlı artıyorsa o ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

A) Kişi başına düşen milli gelir fazladır.
B) Yüzey şekilleri engebelidir.
C) Nüfus artışı fazladır.
D) Dışarıdan göç alır.
E) Dış ticaret gelirleri yüksektir.

- 10) I. Petrol
II. Demir
III. Taşkömürü
IV. Krom
V. Linyit
Yukarıdaki yeraltı kaynaklarından hangileri enerji kaynağı olarak kullanılamaz?

A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

- 11) Doğal kaynakların ekonomiye yeterli düzeyde katkı sağlayabilmesi için sermaye, teknoloji, iş gücü ve pazar gibi unsurlarla bir arada bulunması gerekir. Zengin doğal kaynaklara sahip bazı ülkeler teknik bilgi ve sermaye bakımından fakir oldukları için yeterince gelişmemişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelere örnek olarak gösterilebilir?

A) ABD B) İsveç C) Kanada
D) İngiltere E) Irak

- 12) – Doğum oranı
– Bitki örtüsü
– Nüfus miktarı
– Yüzey şekilleri
– Sanayileşme hızı
– İklim

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi birincil ekonomik faaliyet türünü etkileyen doğal unsurlardandır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

- 13) I. İklim
II. Nüfus yoğunluğu
III. Denizden uzaklık
IV. Yüzey şekilleri

Yukarıda numaralandırılan faktörlerden hangileri ekonominin temel unsurlarından biri olan dağıtım faaliyetini en fazla etkiler?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

- 1) Türkiye'de ayçiçeği ekimi ilk defa 1940 yılında Balkanlardan gelen göçmenler tarafından Trakya'da yapılmıştır. Zamanla gelişerek ülkenin birçok yerine dağılmıştır.

Yukarıda sözü edilen durum, aşağıdakilerden hangisinin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisine örnektir?

- A) Ulaşım B) Kültür C) İklim
D) Turizm E) Politika

- 2) Türkiye'de;

- haşhaş üretimi yalnızca belirli alanlarda, belirli miktarda ve devlet kontrolünde yapılmakta,
- pirinç tarlaları yerleşim alanlarının dışında bulunmaktadır.

Buna göre, haşhaş ve pirincin üretiminde aşağıdaki beşeri unsurlardan hangisinin daha çok etkili olduğu söylenir?

- A) Nüfus B) Yerleşme C) Ekonomi
D) Kültür E) Politika

- 3) Aşağıdaki madenlerden hangisi sanayi kolları için hammadde **oluşturmaz**?

- A) Bakır B) Demir C) Lületaşı
D) Boksit E) Fosfat

- 4) Enerji üretiminde, yenilenemeyen ve çevreye zarar veren enerji kaynakları yerine, yenilenebilen ve çevreye zararı olmayan kaynaklar tercih edilmelidir.

Buna göre; aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinin yaygınlaştırılması yukarıdaki görüşü destekler?

- A) Linyit B) Taşkömürü C) Nükleer
D) Rüzgâr E) Petrol

- 5) İstanbul'da aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin gelişmesinde hem ulaşımın gelişmiş olması hem de nüfusun kalabalık olması etkili olmuştur?

- A) Madencilik
B) Ticaret
C) Turizm
D) Balıkçılık
E) Küçükbaş hayvancılık

- 6) Yüzey şekilleri tarıma elverişli olan bir bölgede aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin gelişeceği **söylenemez**?

- A) Ulaşım
B) Ticaret
C) Sanayi
D) Küçükbaş hayvancılık
E) Kış turizmi

- 7) Dünya nüfusunun hızla artması tüketimin de hızla artmasına neden olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında gösterilemez?

- A) Ormanların tahrip edilmesi
B) Enerji kaynaklarının kullanımının artması
C) Tarım alanlarında erozyonla toprak kaybının artması
D) Ekolojik dengenin bozulması
E) Ürün çeşitliliğinin artması

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM - DOĞAL KAYNAKLAR

8) Aşağıdakilerden hangisi doğal kaynakların aşırı kullanımının çevreye olan olumsuz etkisine örnek gösterilemez?

- A) Meralarda aşırı otlatma sonucu erozyonun artması
- B) Enerji üretiminde fosil yakıtların kullanılmasının çevre kirliliği yaratması
- C) Yeni tarım alanları açmak amacıyla ormanların tahrip edilmesi
- D) Karadeniz kıyılarında sık sık heyelan oluşması
- E) Usulsüz ve zamansız avlanma nedeniyle balık türlerinin azalması

- 9) I. Okyanusa kıyısı olan ülkelerde balıkçılığın gelişmesi
II. Linyit rezervinin fazla olduğu bölgelerde termik enerji üretiminin fazla olması
III. Bol yağış alan yerlerde ormancılığa dayalı sanayi kollarının gelişmesi
IV. Fay hatlarının yaygın olduğu yerlerde kaplıca turizminin gelişmesi
V. Nüfusu kalabalık olan bölgelerde kümes hayvancılığının gelişmesi

Yukarıdakilerden hangileri ekonomik faaliyetlerin gelişmesinde beşeri unsurların etkisine örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız V C) I ve III
D) II ve IV E) III ve V

10) Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesidir.

Bu durum aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin ortaya çıkmasında etkili olmamıştır?

- A) Balıkçılık B) Ormancılık
C) Denizyolu Ulaşımı D) Madencilik
E) Yaz turizmi

11) Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi denizlerin kirlenmesinde **daha az** etkilidir?

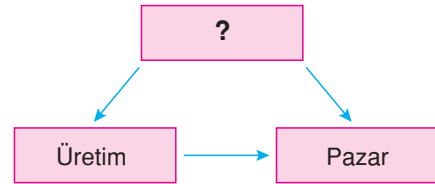
- A) Deniz diplerinden petrol çıkarımı
- B) Limancılık faaliyetleri
- C) Kültür balıkçılığı
- D) Kıyı turizmi
- E) Tarımsal etkinlikler

- 12) – İstanbul'da tüketimin fazla olması
– Kırsal alanlarda tarım ve hayvancılığın, kentlerde ise sanayi ve hizmet sektörünün gelişmesi
– Türkiye'de dışalım ürünlerinin İstanbul Limanı'ndan ülke içine dağıtılabilmesi
– Türkiye'de haşhaş üretiminin yalnızca belirli alanlarda ve belirli miktarda yapılması

Yukarıda sayılan özellikler üzerinde ekonomiyi etkileyen beşeri unsurlardan hangisinin etkisini doğrulayacak bir bilgi yoktur?

- A) Yerleşme tipinin
- B) Devlet politikasının
- C) Nüfusun
- D) Ulaşımın
- E) Turizmin

13)

Yukarıdaki şemada ekonomiyi oluşturan unsurlar verilmiştir.

Buna göre boş kutucuğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hammadde B) Tarım
C) Enerji D) Ulaşım
E) Sanayi

1) Akdeniz kıyılarında kışların ılık geçmesi, yaz mevsiminin uzun sürmesi ve güneşli gün sayısının fazla olması aşağıdakilerden hangisini etkilememiştir?

- A) Seracılık ve turfanda sebzeçiliği
- B) Deniz turizmini
- C) Pamuk tarımını
- D) Tarım alanlarından bir yılda iki ürün alınabilmesini
- E) Mağara gibi karstik şekillerin yaygın olmasını

2) Ege kıyılarındaki iklim koşulları, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Kaplıca ve ılıcaların yaygın olması
- B) Tarımsal ürün çeşidinin fazla olması
- C) Deniz turizminin gelişmesi
- D) Seracılığın gelişmesi
- E) Zeytinciliğin gelişmesi

3) I. Iğdır'da pamuk yetiştirilebilmesi
II. Antalya'da yaz turizminin gelişmesi
III. Karadeniz'de balıkçılığın yaygın olması
IV. Bursa ve çevresinde kaplıcaların yaygın olması
Yukarıdakilerden hangileri üzerinde doğal unsurlardan iklim koşulları etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4) Doğu Anadolu Bölgesi akarsuları hidroelektrik enerji üretimi için elverişlidir.

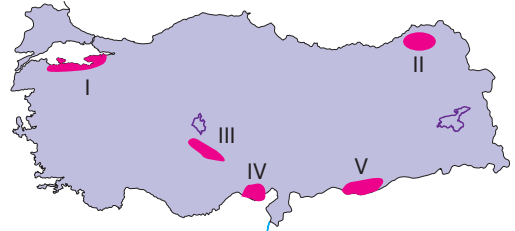
Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenlerinden biri değildir?

- A) Akarsuların dar ve derin vadiler içinde akması
- B) Akarsuların yatak eğimlerinin fazla olması
- C) Yüzey şekillerinin engebeli olması
- D) Akarsuların akış hızlarının fazla olması
- E) Kış mevsiminin soğuk geçmesi

5) Güneydoğu Anadolu'da yüzey şekillerinin genelde engebesiz olmasının, aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Doğal bitki örtüsünün bozkır olmasına
- B) Ekili-dikili alanlar oranının Türkiye ortalamasının üstünde olmasına
- C) Ulaşımın kolay yapılmasına
- D) Makine kullanımına elverişli tarım alanlarının geniş olmasına
- E) Merkezleri birbirine bağlayan karayollarının en kısa yolu izleyerek yapılmasına

6) Yüzey şekillerinin engebeli olduğu yerlerde ulaşım güçlüğüyle yapılır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangisinde, yüzey şekillerinin ulaşım üzerindeki olumsuz etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM - DOĞAL KAYNAKLAR

7) Doğal kaynaklar ülkelerin kalkınmasında son derece önem taşır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğal kaynakların etkisiyle açıklanamaz?

- A) Norveç'te balıkçılığın gelişmiş olması
- B) Kuveyt'te petrol sanayisinin gelişmiş olması
- C) Kanada'da orman ürünleri sanayisinin gelişmiş olması
- D) İspanya'da deniz turizminin gelişmiş olması
- E) Japonya'da elektronik sanayinin gelişmiş olması

8) Doğal ve beşeri unsurların üretim, tüketim ve dağıtım üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, **Türkiye'de;**

- I. Akdeniz kıyılarında ısınma masraflarının Doğu Anadolu'dakinden az olması
- II. İç Anadolu'da buğday, Karadeniz kıyılarında mısır üretiminin yaygın olması
- III. Gebze'de enerji tüketiminin Afyon'dan fazla olması
- IV. Sanayi ve ticaretin geliştiği İstanbul'da motorlu araç sayısının Diyarbakır'dan fazla olması

gibi özelliklerden hangilerinin ortaya çıkmasında beşeri unsurlar daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9) I. Enerji üretme
II. Taşkınları önleme
III. Spor faaliyetlerine ortam sağlama
IV. Akarsu rejimini düzenleme

Yukarıdakilerden hangileri barajların sağladığı yararlar arasında gösterilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10) Aşağıdakilerden hangisi hızlı nüfus artışının ekonomiye etkileri arasında gösterilemez?

- A) Ticaretin canlanması
- B) Tüketime artması
- C) Yaşam standartının yükselmesi
- D) Üretimin artması
- E) İşgücü potansiyelinin artması

11) I. Üretim
II. Tüketim
III. Dağıtım

Bir ülkenin politikası ile ekonominin unsurları arasında bir ilişki bulunur. Örneğin; iki ülke arasında siyasi ilişkiler bozursa üretilen malların ülkeye girişinde sorunlar çıkar ya da ürün talebi geri çevrilir.

Buna göre, politika öncelikle yukarıda numaralandırılan hangi faktörleri etkilemektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

12) Aşağıdakilerden hangisi bir bölgenin gelişmesinde etkili olan beşeri unsurlar arasında değildir?

- A) Sermaye birikiminin fazla olması
- B) Nitelikli işgücünün bulunması
- C) Pazar olanaklarının bulunması
- D) İklimin çeşitli olması
- E) Ulaşımın kolay olması

1) Aşağıdakilerden hangisinde verilen doğal unsur ile birlikte verildiği ekonomik faaliyet türü arasında önemli bir etkileşim olduğu **söylenmez**?

- A) İklim → tarım
B) Bitki örtüsü → hayvancılık
C) Yüzey şekilleri → ulaşım
D) Toprak → tarım
E) Su kaynakları → toprak sanayisi

2) Orta kuşağın yüksek ve engebeli kesimleri;

- I. tarımsal faaliyetler
II. kış turizmi
III. hidroelektrik enerji üretimi
IV. karayolu ulaşımı

gibi ekonomik etkinliklerden hangilerinin gelişimi için elverişlidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3) I. Seramik
II. Gübre
III. Dokuma
IV. Çimento
V. Otomotiv

Yukarıdaki endüstri kuruluşlarından hangilerinde hammadde olarak toprak kullanılır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

4) I. Politika
II. İklim
III. Tarımsal faaliyetler
IV. Teknolojik gelişmeler
V. Yeryüzü şekilleri
VI. Sermaye birikimi

Aşağıdakilerden hangisi üretimi etkileyen doğal unsurlardandır?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve V E) V ve VI

5) I. Antalya'da yakıt tüketiminin İstanbul'dan az olması
II. Gaziantep'te tarımda sulamaya duyulan ihtiyacın Rize'den fazla olması
III. Samsun Limanı'nın hinterlandının Sinop Limanı'ndan geniş olması

Yukarıdaki özelliklerin ortaya çıkmasında rol oynayan etmenler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Enlem	İklim	Yerçekilleri
B) Bakı	Yükselti	İklim
C) Yükselti	Enlem	Denizellik
D) Denizellik	Dağların uzanışı	Bakı
E) Enlem	Yükselti	İklim

6) **Ekonomiyi etkileyen doğal unsurlar arasında aşağıdakilerden hangisi **yer almaz**?**

- A) İklim B) Yüzey şekilleri
C) Bitki örtüsü D) Ulaşım ağı
E) Su kaynakları

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM - DOĞAL KAYNAKLAR

- 7) Türkiye'de;
- Doğu Anadolu'da enerji üretiminin
 - Rize'de çay üretiminin
 - Şanlıurfa'da sulama suyu tüketiminin
 - Konya'da buğday üretiminin
 - İstanbul'da hammadde tüketiminin
- fazla olması gibi durumlardan hangilerinin ortaya çıkması, iklim koşullarının ekonomi üzerindeki etkisiyle açıklanamaz?**

- A) Yalnız III B) Yalnız V C) I ve II
D) I ve V E) III ve IV

- 8) Sanayi Çağı'nda aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden sonra önem kazanmıştır?

- A) Kömür B) Demir C) Akarsu
D) Dinamo E) Petrol

- 9) I. İstanbul'da tüketimin fazla olması
II. Kırsal alanlarda tarım ve hayvancılığın, kentlerde ise sanayi ve hizmet sektörünün gelişmesi
III. Türkiye'de dışalım ürünlerinin İstanbul Limanı'ndan ülke içine dağıtılabilmesi
IV. Türkiye'de haşhaş üretiminin yalnızca belirli alanlarda ve belirli miktarda yapılması

Yukarıda sayılan özellikler üzerinde ekonomiyi etkileyen beşeri unsurlardan hangisinin etkisini gösteren bir örnek yoktur?

- A) Yerleşmenin
B) Devlet politikasının
C) Nüfusun
D) Ulaşımın
E) Turizmin

- 10) İnsanlar ilkçağlardan günümüze kadar çeşitli doğal kaynaklardan yararlanmışlardır. Fakat her çağda bazı doğal kaynaklar önem kazanarak ön plana çıkmıştır.

Buna göre, aşağıdaki çağlardan hangisinde önem kazanan doğal kaynak yanlış verilmiştir?

Çağ	Doğal Kaynak
A) Paleolitik çağ	Obsidyen ve çakmak taşı
B) Neolitik çağ	Petrol ve doğal gaz
C) Mezolitik çağ	Toprak ve su
D) Kalkolitik çağ	Madenler ve su
E) Sanayi çağı	Kömür ve demir

- 11) Üretilen malların, tüketicilere ulaştırılmasına dağıtım denir.

Aşağıdakilerden hangisi dağıtımın gerçekleşmesini etkileyen en önemli etmendir?

- A) Ulaşım B) Nüfus
C) İklim koşulları D) Zaman
E) Coğrafi konum

- 12) Aşağıdakilerden hangisi beşeri unsurların ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisine örnek gösterilemez?

- A) Türkiye'de haşhaş üretiminin yalnızca belirli alanlarda, belirli miktarda ve devlet kontrolünde yapılması
B) Kır yerleşmelerinde hayvansal ve tarımsal üretimin yüksek olması
C) Üretim faaliyetlerinin yaygın olarak yapıldığı yerlerde ulaşım sektörünün gelişmiş olması
D) Gelişmiş ülkelerde ulaşım sektörüne ayrılan bütçenin fazla olması
E) Yüzey şekillerinin engebeli olduğu alanlarda hidroelektrik enerji üretiminin yaygın olması

1) Aşağıda Türkiye'deki ekonomik etkinlikler ile ilgili bazı özellikler verilmiştir.

Bu özelliklerden hangisinin ortaya çıkmasında Türkiye'nin matematik konumu etkili olmuştur?

- A) Batıdan doğuya doğru gidildikçe tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin uzaması
- B) Ahır hayvancılığının büyük kentlerin çevresinde yoğunlaşmış olması
- C) Enerji üretiminde linyitin taş kömüründen daha fazla kullanılması
- D) Sanayi kuruluşlarının daha çok batı bölgelerinde toplanmış olması
- E) Güney kıyılarında turizm sezonunun kuzey kıyılarından daha uzun sürmesi

2) Aşağıdakilerden hangisi doğal unsurların üretime etkisine örnektir?

- A) Akarsulardan hidroelektrik enerjisi üretilmesi
- B) Tarım ürünlerinin besin sanayisinde hammadde olarak kullanılması
- C) Sanayideki gelişmelerin yeni iş alanlarını ortaya çıkarması
- D) Ulaşım araçlarının hız ve kalitelerinin gittikçe artması
- E) Nüfusun artış hızının gittikçe azalması

3) Üretimi etkileyen doğal ve beşeri unsurlar düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi beşeri faktörlerin etkisi sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) Norveç ve Japonya'da balıkçılığın gelişmesi
- B) Türkiye'de maden çeşitliliğinin fazla olması
- C) Güneydoğu Asya'da pirinç tarımının yaygın olması
- D) Almanya'da otomotiv sektörünün gelişmesi
- E) Kanada'da ormancılık faaliyetinin gelişmesi

4) İsviçre'nin batı ve kuzeybatısında yer yer küçük vadilerle yarılmış Jura Dağları uzanmaktadır. Jura Dağları'nda geçitler az olduğu için ulaşım güçtür. Sadece iki noktadan demir yolu geçer. Jura'da yaşayan insanlar uzun kış aylarında karın kapattığı yolların birbirinden ayırdığı köylerde başka bir uğraş olmadığı için kendilerini saat yapımına vermişlerdir. Saatçilik sadece şehirlerde değil köylerde de yapılır. Burada köyler arası iş birliği kurulmuştur. Bazı köyler saatlerin belirli parçalarını yaparlar. Bu parçalar merkezlerde toplanır. Saatçilik sayesinde büyük şehir görünümü almışlardır.

Jura Dağları'nın kuzeydoğusunda yaylalar yer alır. Burada tarım imkanları da artar. Bu yaylalar yolların geçtiği noktalarıdır. Jura'dan geçen yolların birçoğu bu yaylanın kuzeyindeki Basel şehrinde düğümlenir. Bu şehir aynı zamanda Ren Nehri üzerindeki nakliyatın güneydeki son iskelesidir. Ulaşım bakımından önemli olan bu şehir İsviçre'nin kuzeybatıdan giriş kapısıdır.

Yukarıdaki parçada;

- I. İklim koşullarının ekonomiye etkisi
- II. Coğrafi konumun ulaşımına etkisi
- III. Teknolojik gelişmelerin doğal sistemler üzerindeki etkisi
- IV. Doğal unsurların insan faaliyetlerine etkisi

gibi durumların hangilerinden bahsedilmiştir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve IV
- D) I ve III
- E) II ve III

5) I. Asya ile Avrupa kıtalarını birbirine bağlaması
II. Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi
III. İstanbul Boğazı'na sahip olması
IV. Pazarlama koşullarının uygun olması

Yukarıdakilerden hangileri İstanbul'un önemli bir ticaret kenti olmasında etkili olan beşeri unsurlar arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM - DOĞAL KAYNAKLAR

- 6) • Turizm
• Politika
• Kültür
• Ulaşım

Türkiye'nin ekonomik etkinlikleri ile ilgili aşağıdaki örneklerden hangisi yukarıdaki etmenlerden biriyle açıklanamaz?

- A) Haşhaş üretiminin yalnızca belli alanlarda, belirli miktarda ve devlet kontrolünde yapılması
B) Ayçiçeği ekiminin ilk defa Balkanlardan gelen göçmenler tarafından Trakya'da yapılmış olması
C) Ege Bölgesi'nde kıyı ile iç kesimler arasındaki ticaretin gelişmiş olması
D) Antalya'da yaz mevsiminde nüfusun artmasıyla tüketimin artması
E) Kentleşmenin az olduğu Karadeniz kıyılarındaki tarımın bölge ekonomisindeki payının fazla olması

7) **Türkiye'nin;**

- üç tarafının denizlerle çevrili olması,
- petrol bakımından zengin Ortadoğu ülkeleri ile petrol tüketimleri fazla olan gelişmiş Avrupa ülkeleri arasında yer alması,
- Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerde bulunması,

gibi özelliklere sahip olması;

- I. ulaşım
II. hayvancılık
III. ticaret
IV. madencilik
V. enerji üretimi

gibi ekonomik etkinliklerden hangilerini daha çok etkilemiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

- 8) I. Yüzey şekillerinin engebeli olduğu bölgelerde turizm çeşitliliğinin fazla olması
II. Ulaşım olanaklarının geliştiği alanlarda ticaretin yoğun olması
III. Güneşli gün sayısının fazla olduğu yerlerde güneş enerjisinden elektrik üretilmesi
IV. Yeraltı kaynaklarının fazla olduğu yerlerde maden sanayisinin gelişmesi

Yukarıda verilenlerden hangisi üzerinde doğal unsurların etkisi en azdır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

- 9) Tükenmeyen enerji kaynakları jeotermal, rüzgar, dalga, güneş ve sudur.

Bu kaynakların Türkiye'deki potansiyelleriyle ilgili, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İklim ve yer şekillerinin etkisiyle bu kaynaklar bölgelerimize göre farklılıklar gösterir.
B) Güneş enerjisi potansiyeli Akdeniz kıyılarında diğer kıyılardan fazladır.
C) Yatak eğimlerinin fazla olması nedeniyle Doğu Anadolu'daki akarsuların enerji potansiyeli daha fazladır.
D) Marmara ve Ege kıyılarındaki rüzgâr enerjisi potansiyeli diğer bölgelerimizden daha fazladır.
E) Dalgaların enerji potansiyeli girintili çıkıntılı kıyılarımızda daha fazladır.

- 1) Türkiye'de ormanlık alanlar yüzyıllar içinde büyük ölçüde azalmıştır.

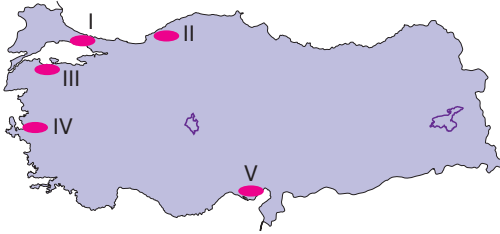
Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en fazladır?

- A) Küresel ısınmanın
B) Kuraklığın
C) Erozyonun
D) Heyelanın
E) İnsanların

- 2) Çöllerde bitki örtüsü seyrek, bitki çeşidi azdır. **Bu durum bitki örtüsü ile aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişkiye örnek gösterilebilir?**

- A) Yüzey şekilleri
B) Biyotik faktörler
C) Beşeri faktörler
D) Doğal afetler
E) İklim koşulları

- 3) Bir yörede sanayinin gelişebilmesi, hammadde temininin kolay olması ve üretilen ürünün pazarlanabilmesi için ulaşım koşullarının gelişmiş olması gerekir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yörelerden hangisinde sanayinin gelişmiş olması bu özellikle çelişir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

- 4) **Aşağıda verilen şehir ekonomik fonksiyon eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Tarsus – Tarım
B) Mersin – Ticaret
C) Van – Sanayi
D) Antalya – Turizm
E) Eskişehir – Ulaşım

- 5) Ege Bölgesi'nin kıyı kesiminde zeytin, incir ve turunçgil gibi ürünler yetiştirilirken iç kesimlerde daha çok tahıl ve şekerpancarı gibi ürünler yetiştirilmektedir.

Bölgenin kıyı ve iç kesimlerinde yetiştirilen tarım ürünlerinin birbirinden farklı olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yer yapısıyla
B) Ürünlerden elde edilen gelirle
C) Tarım alanlarının oranıyla
D) İklim özellikleriyle
E) Erozyon şiddetiyle

- 6) İki merkez arasında yüzey şekilleri ne kadar sade ise bu iki merkez arasında karayolu yapım maliyeti de o kadar azdır.

Buna göre, aşağıdaki merkezlerden hangileri arasında yapılacak karayolunun birim maliyeti daha fazladır?

- A) Urfa - Gaziantep
B) Eskişehir - Konya
C) Kars - Artvin
D) İzmir - Denizli
E) Mersin - Adana

7) Aşağıdaki yeraltı kaynaklarından hangisi dünyaya enerji üretimi açısından **önem taşımaz**?

- A) Bakır
B) Linyit
C) Doğalgaz
D) Taşkömürü
E) Petrol

8) Aşağıdakilerden hangisi ekosistemin varlığını sürdürülebilmesi için gerekli koşullardan biri **değildir**?

- A) Biyolojik çeşitliliğin korunması
B) Yağış rejiminin düzenli olması
C) Madde döngülerinin devamlılığı
D) Enerji akışının sağlanması
E) Yeterli besin kaynakları

9) "Şehrin gelişmesine bağlı olarak değişen orta ya da büyük ölçekli sanayi tesisleri, ticaret mallarının alınıp satıldığı, üretildiği, depolandığı çok sayıda işyeri, pazar ve büyük küçük alışveriş merkezleri vardır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi yukarıda sözü edilen fonksiyona bağlı olarak gelişme **göstermemiştir**?

- A) Adana
B) İstanbul
C) Tunceli
D) İzmir
E) Bursa

10) I. Bitki örtüsünün tahrip edilmesi
II. Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi
III. Tarımsal ilaçların kullanımının artması

Yukarıda verilen faaliyetler sırasıyla aşağıdaki madde döngülerinden hangilerinde bozulmalara neden olur?

	I	II	III
A) Azot	Karbon	Enerji	
B) Enerji	Karbon	Azot	
C) Karbon	Azot	Su	
D) Azot	Karbon	Oksijen	
E) Oksijen	Enerji	Azot	

11) I. Sınırları az çok belirgindir.
II. Genişlikleri farklıdır.
III. Fiziksel özellikleri benzerdir.
IV. Enerji ve besin döngüsü mutlaka bulunur.
V. Tüketicileri aynı türdendir.
VI. Durağan değil dinamiklerdir.

Yukarıdakilerden hangileri ekosistemler için genelleme yapılarak **söylenemez?**

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve VI
D) III ve V
E) IV ve VI

12) Dağıtım faaliyetlerinde denizyolu ulaşımının kullanılmasında;

- I. Zonguldak
II. Antalya
III. İzmir
IV. Sinop
V. İstanbul

gibi illerden hangileri en elverişli koşullara sahiptir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

1) Türkiye'de;

- kara ve demiryolu yapımı maliyetinin yüksek olması
- tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
- transit ticaretin gelişmiş olması
- kış turizmine elverişli alanların bulunması

gibi özelliklerin ortaya çıkmasında rol oynayan etmenler ile aşağıdakiler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Coğrafi konum B) Yükselti
C) Yüzey şekilleri D) İklim
E) Yer yapısı

2) Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'de ekonomiyi etkileyen beşeri faktörlerden biri **değildir**?

- A) Doğal kaynaklar B) Sermaye
C) Ulaşım D) Enerji kaynakları
E) Teknolojik gelişmeler

3) Türkiye'de kara ve demiryolu ağı sıklığı bölgeler arasında farklılıklar gösterir.

Bu durum Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle açıklanabilir?

- A) İklim özellikleriyle B) Yüzey şekilleriyle
C) Jeolojik yapıyla D) Nüfus dağılışıyla
E) Bitki örtüsüyle

4) Türkiye'de 1920'lerde sanayi ürünleri ihtiyacının tamamına yakını dışarıdan alınmaktaydı. Günümüzde ise dışarıya satılan malların büyük bölümünü sanayi ürünleri oluşturmaktadır.

Buna göre, Türkiye'de 1920'lerden günümüze aşağıdakilerden hangisinde artış olduğu **söylenemez?**

- A) Hammadde dışalımında
B) Nitelikli işçi sayısında
C) Köyden kente olan göçlerde
D) Bebek ölüm oranında
E) Ortalama yaşam süresinde

5) Türkiye'de bazı sektörler ekonomiyi büyük ölçüde katkı sağlar.

Bunlardan,

- ödemeler dengesinde önemli yer tutan,
- dışsattım sayesinde büyük bir döviz girdisi sağlayan

sektör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım B) Ormançılık
C) Hayvancılık D) Sanayi
E) Ulaşım

6) Türkiye'de farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi **en azdır**?

- A) Yağış miktarının
B) Sıcaklık koşullarının
C) Toprak tiplerinin
D) Nüfusun dağılışının
E) Sulama koşullarının

TÜRKİYE'DE DOĞAL KAYNAKLAR, EKONOMİYE ETKİLERİ, EKONOMİ POLİTİKALARI VE SEKTÖREL DAĞILIM

- 7) Türkiye'de sanayinin günümüzdeki en önemli sorunu sermaye yetersizliğidir.

Bu sorunu ortadan kaldırmak için aşağıdakilerden hangisine ağırlık verilmektedir?

- A) Tarıma yapılan yatırımların artırılmasına
- B) Maden arama çalışmalarına hız verilmesine
- C) Sanayi mallarının dışsatımının azaltılmasına
- D) Alternatif enerji kaynaklarının kullanılmasına
- E) Yabancı yatırımların desteklenmesine

- 8) Türkiye'de

- I. nüfusun kalabalık olması
- II. çeşitli bölgelerde farklı ürünlerin yetiştirilmesi
- III. üretim alanları ve tüketici arasında uzun mesafelerin bulunması
- IV. ortalama yükseltinin fazla olması
- V. sık bir akarsu ağının bulunması

gibi özelliklerden hangileri ticaretin canlı olmasında fazla etkili değildir?

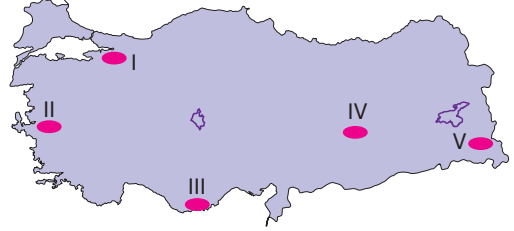
- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

- 9) Türkiye'de 1950'li yıllardan itibaren tarım alanları yaklaşık iki kat artış göstermiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin yaygınlaşmasının etkisi en fazla olmuştur?

- A) Sulamanın
- B) Makine kullanımının
- C) Gübrelemenin
- D) Kaliteli tohum kullanmanın
- E) Seracılığın

- 10) Nüfusun kalabalık olduğu yörelerde tüketim artmaktadır. Bu nedenle buradaki tüketimi karşılamak amacıyla üretim faaliyetlerinde de artış olmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangilerinde nüfus, üretim faaliyetlerini daha çok artırır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) II ve V
- E) III ve IV

- 11) Karadeniz'i Akdeniz üzerinden Atlas Okyanusu'na bağlayan İstanbul ve Çanakkale Boğazları Türkiye sınırları içinde yer alır.

Bu durum Türkiye'de;

- I. tarım
- II. ulaşım
- III. ticaret
- IV. turizm

gibi ekonomik faaliyetlerden hangileri üzerinde etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

- 12) Türkiye'de tarım ve sanayi sektöründe uygulanan politikalar Türkiye'nin;

- I. tarımsal üretimde kendine yetebilmesi
- II. sanayi ürünleri dışsatımının artması
- III. nadas alanlarının azalması
- IV. tarımsal ürün dışalımının artması

gibi özelliklerden hangilerini kazanmasına neden olmamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

1) Türkiye'de yüzey şekillerinin engebeli olması, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili **olmamıştır**?

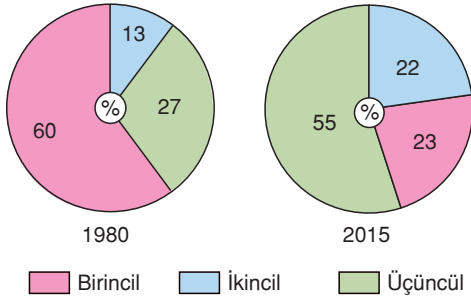
- A) Tarım alanlarının sınırlı olması
- B) Kısa mesafelerde sıcaklığın değişmesi
- C) Karayollarında yol yapım maliyetinin yüksek olması
- D) Bitki örtüsünün çeşitli olması
- E) Yaz turizminin gelişmesi

2) Anadolu, eski çağlardan beri çeşitli uygarlıkların doğup geliştiği bir yer olup, doğu-batı arasında bir köprü işlevi görmüştür. Doğunun ipeği ile baharatının ve diğer ürünlerinin kervanlarla Batı'ya taşınması, Çin'den Avrupa'ya uzanan ve bugün "İpek Yolu" olarak adlandırılan ticaret yolları ile oluşmuştur.

Bu durumun ortaya çıkmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadolu'nun orta kuşakta yer alması
- B) Dört mevsimi belirgin olarak yaşaması
- C) Avrupa'nın Asya'ya bağlandığı yerde bulunması ve her iki kıtada da topraklarının olması
- D) Ekvator ülkeleri gibi sıcak ve boğucu, kutup ülkeleri kadar da soğuk olmaması
- E) İnsanların yaşamaları için elverişli iklim özelliklerine sahip olması

3)

Yukarıdaki grafiklerde 1980 ve 2015 yıllarında Türkiye'de çalışan nüfusun sektörlere dağılımı gösterilmiştir.

Bu grafiklere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarımsal gelir azalmıştır.
- B) İşsizlik azalmıştır.
- C) Sanayide çalışanların oranı artmıştır.
- D) Turizm gelirleri artmıştır.
- E) Tarımda çalışanların sayısı azalmıştır.

4) Türkiye'de 1933 yılında devletçilik yoluyla sanayileşme politikasına geçilmiştir.

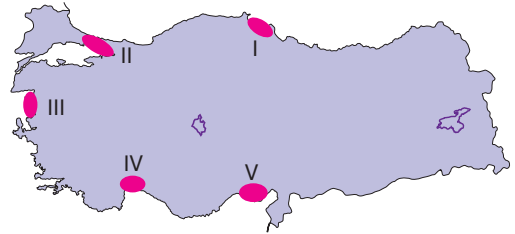
Bu uygulamanın nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarımsal üretimin artırılması
- B) Özel sermaye biriminin yetersizliği
- C) Teknolojik gelişim için bilgi birikiminin yetersizliği
- D) Uluslararası anlaşmaların uygulanabilmesi
- E) Dış borçlanmanın sağlanması

5) Türkiye'de deniz ulaşımı ve deniz ticaretinin olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Verimli ovalara sahip olması
- B) Orta kuşakta bulunması
- C) Farklı denizlere komşu olması
- D) İhracat ürünlerinin çeşitli olması
- E) Engebeli bir ülke olması

6) Türkiye'de kıyı kesimlerindeki düzlükler genellikle tarım amaçlı kullanılmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde sanayi ve ticaret geliştiği için tarım etkinlikleri fazla değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V